C177.
5980

Ninatark.
L.Weber.

167

Wanemuise
näitela
+ TARTU S. +

Wanemuise
näitelawa
TARTUS.

Ninatark.

Lustmäng 3 waatuses.

Hedwig Weber.

Tõlkinud: M. Koniw.

Wanemuise näitelawa.
August 1912.

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu
76101

Osalised:

Kurt Schlemminger, riigipäevasaadik, mõisnik.
Mathilde, tema abikaasa.
Hedwig, Gertrud, Susanne } neli last.
Dr. Fritz Bahrenfeld, riigipäevasaadik.
Damrad, rittmeister.
von Podwils, leutnant.
von Schwrach, leutnant.
Meyer, viljakasvataja.
Friedrich, vana teener Schlemmingeri juures.
Linnak pahmat jalga.
Üks kirjakandja.

Mängu aeg: olevik. September – kuu päeval
kella 12 ja 3 vahel.
Mänguväht: Schlemmingeri mõisas.

Esimene waatus.

Töösalong Schlemmingeri juures. Hasti modern. Sügawuses läbikäik kolm astet kõrgemal olewasse söögituppa, mida portierede ja eestäralükatawate ustega teistest ruumidest wõib eraldada. Söögituast weranda kaudu awaneb pilk parki [prospekt]. Keskel taga paremal ja pahemal pool trepp, niisama weranda pääl. Ees paremal ja pahemal pool aken. Ees paremal pool kirjutuslaud, ees pahemal pool ümargune laud. Kirjutuslaua taga suur wiiejaoline Hispania wahesein [paravent]. Laes kroonlühter. Portiere on kinni tõmmatud.

1. etendus.

Susanne. Kirjakandja.

Susanne [pahemalt poolt. Tõmbab wana kirjakandjat käiksetpidi oma järel]. Ruttu, ruttu ja tasa!
Kirjakandja. Ja, ja – siin härrale –
Susanne [kannatamatalt warwaste pääl kiikudes]. Ja minule – minule –

Kirjakandja. Jah, jah [waatab umber] siin!
Susanne [awab küresti kirja, karjatab rõõmutuhinas, suudleb kirja]. Kirjakandja – taewakäskjalg!
Kirjakandja. Nii palju auu, armuline preili!
Susanne. Aga mis ma teile siis nüüd annaks! [Otsib raha kotti asjata, waatab ümber]. Ah siin, – papa sigarid! [On sigarietui kirjutuslaualt wõtnud]. Siin, wõtke kõik!
Kirjakandja. Ma ei suitseta ju!
Susanne. Mis sellest, wõtke aga! [Paneb tuhja toosi pah. pool olewa laua pääle].
Kirjakandja. Nüüd on mul juba nii palju teie härra isa sigarid, et ma tubakapoodi wõiksin awada.
Susanne. Hää küll, awage tubakapood, siis ostan ma nad teilt jälle tagasi!
Kirjakandja. Noh, siis antke aga siia!
Susanne. Ta tulewal korral –
Kirjakandja. Ta jah – ma jään teile trauks, armuline preili! [Ära].

2. etendus.

Susanne.

Susanne [ees paremal pool, waimustatult]. Auues inimene, see kirjakandja! [Kirja sisse waadates]. Ja ta tuleb, ta tuleb tõssti, ja weel täna tuleb ta! [Suudleb weel kord kirja ja pistab ta siis ära]. Ah, Fritz, sa oled ometi jumalik mees! [Siis astub ta kirjutuslaua juurde, kus Schlemmingeri kirjad on. Sorib nad läbi. Ühe adressi juures, mille ta käekirjast ära tunneb, peatab ta.] Aha, ta teatab oma tulekut! Tormijooks isa pääle wõib algada! Ah-ah! [Kaisutab tühja õhku]. Mu süda raske, rahu läinud, sest saadik kui ma teda näind.

3. etendus.

Susanne. Schlemminger.

Schlemminger [paremal pool ukse pääl, on citate kuulnud]. Noh, tüdruk, mis sa siis jälle teed?
Susanne. Mina? — Ma harjutan ennast ilulugemises — ma lähen näitelawale!
Schlemminger [on ette poole tulnud ja kirjutuslaualt midagi otsinud]. Soo — wõi näitelawale lähed!

Noh, enne kui sa sinna lähed, wõid mulle wast weel ütelda, kus mu sigaritoos on?

Susanne. Muidugi wõin ma seda. Aga nõed sa, kui mina mamma oleksin, siis wastaksin sulle walju pilguga: Kuidas wõin ma teada, kuhu sa oma sigaritoosi jälle ära oled pistnud. – Oleksin ma Gertrud, siis lõstaksin ma sinisilmad üles ja ütleksin: Ma ei tea küll mitte, papa, aga ma otsin, ja ei leiaks teda wist mitte! Oleksin ma Hedwig, siis peaksin ma ennast oma suures ja kõrges suurtsugususes puudutatud tundma ja sulle wastama: Aga papa – tubak – sa tead ometi, kui wöörad mulle seesugused asjad on! – Et ma aga Susanne olen, ütlen ma lühidalt ja selgelt: siin ta on! [On toosi pahemalt poolt laua päält wõtnud ja isale andnud.]

Schlemminger [kes kannatlikult on päält kuulanud]. Tänan!

Susanne. Ma loodan, et sulle su kõige nooiema tütre hääd omandused selgeks olen teinud.

Schlemminger. Ja, seda oled sa. Kuid järgmine

kord wõid seda wähe lühemalt teha! [Awab toosi]. Hm – nii palju kui tean, oli siin ju weel mõni sigar sees! –

Susanne. Soo? –

Schlemminger. Wast wõid sa mulle ka ütelda, kuhu nad on jäänud?

Susanne. Sa nõuad aga ka liig palju, papa!

Schlemminger. Tont teab, ma usun, mul on mõni waikne äriosanik majas.

Susanne. Ah, papa, mida sa kõik saada ei taha! Aga see on juba kord nii maailmas, et tühjused ja puudused ennast kõigil pool tunda annawad. [Hoiab oma tühja rahakotti temale wastu].

Schlemminger. Kust sa siis selle kõnekäänu jälle wõtsid?

Susanne. Uuest romanist!

Schlemminger. Ja kuhu sa oma raha oled pannud?

Susanne. – – Waesed, papa, waesed!

Schlemminger. Ma tahan ainult teada, kus sul ikka need waesed wastu juhtuwad?

Susanne. Ja siis on ju ometi inimesel ka oma kirjawahetus.

Schlemminger. So, so – wōi kirjawahetus on sul ka olemas! Na – siin on üks taaler! Kuid ära sa nüüd nii pea enam tule!

Susanne. Tänan! Ah papa, ma olen ju nii ōnnelik!

Schlemminger. So, so! – Ja mis teeb siis sind nii ōnnelikuks?

Susanne. – – – Ilus ilm!

Schlemminger. Ei. Sellega sa mind ei peta! Sa mōtled wist külaliste pääle.

Susanne. Ah need –

Schlemminger. Mitte?

Susanne [raputab pääd].

Schlemminger. Tōesti mitte?

Susanne [raputab jälle pääd].

Schlemminger. Na, mis sa siis ōige jälle lahti oled lasknud, et sa nii ōnnelik oled?

Susanne. Ei miästgi!

Schlemminger. Sa ei pea ju mitte „miästgi" ütlema!

Susanne. Ah papa, sina ütled ju kah nii.

Schlemminger. Mina – aga see ei siinni sulle! – Tüdruk – tüdruk. [jowialselt] tunne ometi wähegi halastust oma waese, waewatud isa wastu!

Susanne [naerab]. Ha – halastust – mamma ütles alles eila, ei olewat mitte hää, kui meestele wiimane sõna jääb.

Schlemminger. No ja, sääl nüüd on jälle! [Paneb käed risti]. O püha Mathilde, ja sulle tegin ma kord luuletusi! [Jowialselt Susannele]. Kas wõid enesele ette kujutada, et mina luuletan?

Susanne. Ei!

Schlemminger. Näed sa! – Ja mina olen seda siisgi wõinud! Kuid see peab muutuma. –

Susanne. Ah papa, see ei muutu ju ometi mitte!

Schlemminger [sõnatu]. Kuidas? – Ja, ütle õige, mis pean ma siis sinuga pääle hakkama?

Susanne. Sa pead oma ligimest armastama nagu iseennast!

Schlemminger [kohmetult, siis naerdes]. Noh, siis tule sõia ja anna mulle üks musu!

Susanne [astub ta juurde, seisatab aga siis]. Kuhu

kohta siis?

Schlemminger. Ja, kuhu kohta suudeldakse siis oma isa, – suu pääle muidugi!

Susanne. See ei käi mu praeguse hingelise kokkuseadega kokku!

Schlemminger. Ah sa taewas, – nüüd on ta ka juba oma hinge üles leidnud! Nüüd aga tee, et sa wälja saad!

Susanne. Oh! [Teeb kniksu]. Jumalaga, mu härra von papa! [Tehtud-haawatult ära].

4. etendus.

Schlemminger [kirjutuslaua juures, on Susannega rääkides juba tulnud kirjasid lahti wõtnud]. No küll on – niisugune plika. – Aga selle juures on ainult minu wanamoor süüdi, ainult wanamoor! Na oota aga, Mathildekene, oota aga! [Ta tombab Hispania seina nii lahti, et ta kõige oma kirjutuslauaga muust ruumist lahutatud on. Siis wõtab ta kirjutuslaua suhwlist kasti sigaritega, paneb ühe põlema ja loeb kirjasid.] Hää – hää – wäga hää – weel parem! [Kirjutab tähendusi oma taskuraamatusse]. See

See mulle meeldib. Need on ometi lõpuarwed, mis waese perekonnaisa, kitsikus oleva puudust kannatawa põllumehe südant rõõmustada wõiwad. [Kuna ta kirjutuslaua teiselt poolt liköipudeli ja klaasi wälja toob]
Siin on wähemalt tasu moodsa abielu wiletsuse eest. [Toob ühe likõri]. Soo – ja nüüd wõin kergendatud sudamega oma külalisi wastu wõtta! [On wiimase kirja ka lahti wõtnud]. Aga mis see siis on? – Et see Hiobisõnum weel tagast järele peab tulema! – Wõtku ometi – ja missuguse pilkega ta jälle lõpetab. – „Iseäralise auupakkumisega teie kõige alandlikum Doktor Fritz Bahrenfeld." – Iseäralise auupakkumisega teie – [narab lühidalt ja pahaselt]. Ha – ja tulla tahab ta – siia tahab ta tulla! Minu wiletsust tundma õppima! [Hüüab]. Mathilde! – Mathilde – niisugune narukael – Mathilde. – – Uskmata! – – Mathilde, kas sa siis ei kuule?

5. etendus.

Schlemminger. Mathilde.

Mathilde [hommikukleidis par. poolt]. Ta, ja, ma kuulen!

Schlemminger. Siis tule ometi ka!

Mathilde. Siin ma ju olen, mis sa siis tahad? [Lükkab seina kokku]. Sa ei pea ometi alati seda hirmsat riista lahti tõmbama!

Schlemminger [nerwiliselt]. Las ta olla – siin tõmbab!

Mathilde. Aga Kurt, kust peaks küll tõmbama?

Schlemminger. Seda ma ei tea. Kuid tõmbab, ja wari jääb lahti! [Tõmbab ta jälle lahti].

Mathilde [terawalt]. Hää küll, jääga ta! [On istet wõtnud]. Aga kas sa ei tahaks nii hää olla ja mulle ütelda, mis sa õieti tahad? Mul on külaliste tõttu käed täis tööd!

Schlemminger [teeb tagasitõrjuwa käelügutuse].

Mathilde. Ma tahaks härradele ometi korralik pruukost lauale panna! Esimene muljend on ikka mööduandew.

Schlemminger [teeb sellesama tagasitõrjuwa käelügutuse]. Ära näe asjata waewa!

Mathilde. Kuidas? Mitte waewa näha? Enne teed nii,

nagu ei oleks misgi asi kallis küllalt, ja viimati tahad jälle kivi olla. Noh, mina igatahes teen käike, mis minu võimuses seisab.

Schlemminger [teeb jälle sellesama liigutuse].

Mathilde. Ka meie klitide eest olen ma hoolt kandnud.

Schlemminger [ruttu]. Sa armad uusi Pariisi kleitisid?

Mathilde. Ja, just neid.

Schlemminger. Neid teie selga ei pane, ja hõbedased söögiriistad võivad ka ära lukku taga panna.

Mathilde. Ja – Kurt – kardad sa nii rõõvlid, või usud sa, et meie võõrad hõbelusikaid näppavad?

Schlemminger [lihtidalt]. Ah mis!

Mathilde. Noh siis! – – – Kurt, sa tead ometi, mis mängu pääl on!

Schlemminger [ärritult]. Muidugi tean ma seda – tulevased väimehed –

Mathilde. Aadli seast kogusin. – Ja meie tütred on ju nüüd ka nii kaugel –

Schlemminger [jaatades]. Sinu Hedwig on koguni juba wiimsel weerandil – –

Mathilde. Ära ütle ikka „sinu"! Ja ütelusi nagu „wiimasel weerandil" ei taha ma kuulda! Seda ei õelda! Igatahes mitte oma tütre kohta!

Schlemminger. Hää küll – sinu tahtmine sündigu! Aga mina nõuan kõige suuremat lihtsust teie kõikide käest! Kas kuuled? Kõige suuremat lihtsust! – Wanad kodused riided pandakse selga. – – Igapäewased nõud tulewad lauale, – köögist sööginõuud ja lihtne majatoit! – Täna lõunaks antakse keedetud wanalooma liha, sinepit, kartulid ja õlut, kui sa weini tahad anda – kodutehtud weini – seda mis hapuks läks. Täna õhtuks kartulid, kohupiima ja taari.

Mathilde. Aga siis saawad härrad ju kohuwalu! [Mures]. Kurt, mis sul nüüd ainult on?

Schlemminger. Mis mul on! – Mis mul on! – Siin waata, mis mul on! Loe!

Mathilde [waatab allkirja]. Dr. Bahrenfeld – „ise põllumeeste wiletsust tundma õppeda." – „ülehomme

perale" — see on ju täna!

Schlemminger. Õige, täna! Sa saad nüüd aru, et sa tema siinoleku ajal waese talupoja naese osa pead etendama.

Mathilde. Kas meie wööraste ees?

Schlemminger. Ka wööraste ees?

Mathilde. Ja kõik mu ettewalmistamised?

Schlemminger. On asjata olnud!

Mathilde. Ja meie tütred?

Schlemminger. Wõiwad minu pärast wanadeks piigadeks jääda! Nii kaua kui Bahrenfeld siin on, ei wõi sinu tüdrukutest kõigewähemat-gi hoolida!

Mathilde. Soo!? — —

Schlemminger. Seda wõlgneme oma parteile!

Mathilde. Mu laste õnn on mulle aga enam wäärt kui sinu partei! Ja ühe sõnaga, mina ei mängi kaasa!

Schlemminger. Kuidas? — See on ju mäss o: na enese majas! Mõtle ometi, mis see tähendaks kui Bahrenfeldi pilku heidaks meie oludesse! See oleks ju põllumajanduse häwitus. Ta istuks

siis homme Berlinis ja määriks kõik aja-
lehed täis sellest, mis ta pollumeeste hädast
teada on saanud.

Mathilde. Siis las ta ometi kirjutab, mis ta tahab!

Schlemminger. Ah! – Kui lihtne – „las ta kirjutab,
mis ta tahab." See oleks partei äraandmine! – Aga
loe ainult edasi! Ta laseb meie Susannet terwi-
tada! Missugune juttunus! Kus ta temaga siis
tutwaks on saanud?

Mathilde. Mõisnikkude palli pääl. Ta tantsis ju
peaaegu ainult temaga.

Schlemminger. Kuidas ainult seesugust inimest
mõisnikkude palli pääle wõib kutsuda! Ma kir-
jutan jalamaid eestseisusele! Ta mul juba enam
mõisnikkude palli pääle ei pääse, see härra doktor
Bahrenfeld. Ja kuidas ta seekord libe oli. Kui-
das ta mind sisse mässis! Oma kõige paremad
wähjad saatsin ma talle, sellele koile! See on siis
nüüd tänu. Siia tuleb ta –, kui salakuulaja ja
oma tütart pean ka weel terwitama tema poolt!
Missugune piltunus! Küll mina aga ta terwituse
edasi annan. Ta on joodik, ütleme. Wõlgasid on tal,

ja kahewõitlusel on ta kaks inimest maha lasknud! Pääle selle liiguvud jutud ühe kihwtiga tapmise kohta ja ta olewat ka kuutõbine! Kihwtiga tapmisest ja et ta kuutõbine olewat, seda ütled sina!

Mathilde. Mispärast sina siis seda ei taha ütelda?

Schlemminger. Sest et mul wastumeelt on kellegi kohta waleteateid laiali laotada!

Mathilde. On sul pehme süda.

Schlemminger. Põllumeeste wiletjust, seda peab ta tunda saama!! Aga Susanne pärast, sääl pühkigu ta suu puhtaks! [Konnib närwiliselt edasi-tagasi.] Aah! Kuidas ma seda inimest wihkan!

Mathilde. Siis ära wõta teda ometi wastu!

Schlemminger. Ära wõta wastu — see 'p see ju ongi — ma ju ise palusin teda tulla ja hädakannatawat põllumajandust oma silmaga waadata ja tundma õppida.

Mathilde. Noh sääl nüüd ongi! Sina ise! — No ja, — mehed! Sellega on kõik õeldud!

Schlemminger. Aga las ta ainult tuleb, ma tahan tab siinolekut nii mõnusaks teha, et ta homme jälle minema pistab! Tema tuba – ülewal – katuse all, singi suitsetamise korstna kõrwal!

Mathilde. Kuidas?

Schlemminger. Toitma pean teda juba. Aga ära sa ainult päri millega. – Noori kassisid lasen tema jaoks praadida! Werekäkisid, kaerakislat, aganaleiba ja nii!

Mathilde [naerab]. Seda ta ju ometi ei usu!

Schlemminger. Siis saab ta wähemalt wihustada.

Mathilde. Ja meie wõõrad?

Schlemminger [sügawa kahetsusega]. Aa – sina oma tütreplikadega! Kui nad poisid oleksiwad, oleks terwe asi nii lihtne!

Mathilde. Nüüd tahad sa mind wist ka selle eest wastutama panna.

Schlemminger. Muidugi!! Wõi olen mina wast see, kes?!!! –

Mathilde. Ei, mina olen see, kes!!! Aga nüüd oled sa wait! Kas kuuled?

Schlemminger. Ja, ma olen wait! Ma olen ju nii

tihti waikima pidanud. [Ohkab.] Mis ma ütel-
da lahtsin, wiljakaupmees Meyer Frankfurtist
teatas ka tänase pääle oma tulekut!
Mathilde. See oleks ka mõne teise päewa wõi-
nud wälja walida!
Schlemminger. Mõnikord haigutad siin neli
nädalat ja üksgi tont ei näita nägu, ja siis
tulewad nad jälle kõik ühel päewal. Ole aga
õige wiisakas Meyeri wastu, ma tegin temaga
läinud aastal suurepäralist äri.
Mathilde. Iseenesest mõista! [Kaugelt on post-
wankri sõitu kuulda]. Post tuleb.
Schlemminger. See toob Barenfeldi kaasa!
[Rahutult]. Waenlane – surmawaenlane!
Mathilde. Ega sa ennast ometi äritada ei lase?
Schlemminger. O ei! Seltskondlikku tasakaalu
ma ei kaota, selleks olen ma ometi liiga
palju kavaler! Kuid wäikseks ma ta teen!
Üsna wäikseks!
Mathilde. Aga Kurt, rahusta ennast ometi!
Ta on ju kohe siin! Sa oled ärewuses ja ei
walitse wiimati enese üle.

Schlemminger. Ja sul on õigus. – Ta on warsti siin! – Kas tead – ma ei taha teda esialgu üleüldse mitte näha! Ma lähen ära – wälja männimetsa! Ma tahaks korraks waadata, mis metsatöölised teewad!

Mathilde [kellele äkki uus mõte päha on tärganud]. Ja, sul on õigus! Mine!

Schlemminger. Aga kas wast härrad seda pahaks ei pane?

Mathilde [kähku]. Just wastuoksa! See mõjub just wäga hästi, kui sa nii ametis oled.

Schlemminger. Eks ole? Ma mõtlen ka! –

Mathilde. See on perekond, kus energia ja töörõõm walitseb, peawad härrad enestele ütlema.

Schlemminger. Energia ja töörõõm, ja – see'p see on! [Istub]. Mis ei ole ma omas elus juba kokku töötanud!

Mathilde. Kes peaks seda paremini teadma kui mina! [Ajab teda üles tõusma]. Kuid nüüd mine ka, südamekene, me tahame ju hääd mõju awaldada.

Schlemminger. Ja, seda me tahame. Nii siis

Tumalaga! [Ära pahemale poole].
Mathilde. Tumalaga!

6. etendus.

Mathilde.

Mathilde. Tumal tänalud! Nüüd pean weel Doktor Bahrenfeldi talle tagastjärele saatma, siis on wähemast eine päästetud! [Hüüab].
Hedwig, Susanne!

7. etendus.

Mathilde. Hedwig. Gertrud. Susanne.
[Kolm tütart ilmuwad paremalt poolt, kallites ülikondades].
Susanne [kõige ees]. Ja, ja muidugi, siin me juba olemegi! [Ennast ette seades ja ringi keerutades]. Kas meeldin sulle, ma mma?
Mathilde. Ja! –
Susanne. Kas ma ei ole tore tüdruk?
Mathilde. Ära ole nii ülemeelne!
Hedwig. Sa tead, juba Solon õpetas, et keegi ennast enne surma õnnelikuks ei wõi pidada!
Susanne. Aga pääle surma ei wõi ju ka enam õnnelik olla!

Hedwig. Inimene ärgu olgu ülepää õnnelik, harilikus mõttes, inimene olgu mõõdukas ja ärgu tehku midagi, mis sünnis ei ole.

Susanne. Aga mis sünnis ei ole, see ongi just kõige toredam.

Gertrud. Aga Susanne!

Hedwig. Mamma, see on häbitu!

Susanne. Mispärast siis? Ma ei tohi mitte midagi enam ütelda! Kõige juures on teil midagi laita!

Mathilde. Hedwigil on õigus! Seesugused sõnad ei sünni mitte daamele.

Susanne. Seda polegi ma weel! Ja ei tahagi olla! See on mulle liig igaw!

Mathilde. Aga sa pead selleks saama!

Hedwig. On wiimne aeg, et sa selleks saama hakkad!

Susanne. Ma olen ju alles kaheksateistkümmend aastat wana. Ma lähen juba teiseks, kui ma nii wana olen nagu sina!

Hedwig. Mamma!

Gertrudil [on häämeel].

Mathilde. Susanne, ma keelan sul nüüd ära, selles toonis edasi rääkimast! [Waheaeg]. Hedwig, sa näed õige priske wälja täna!

Hedwig [tänulik]. Seiad sa?

Mathilde. Ja, mu laps!

Susanne. Ah täna! — Waadake ometi korraks minu otsa!

Hedwig. Wõimatu!

Gertrud. Sa oled ninakas, Susanne, aga Hedwig on ka liig hell!

Hedwig. Ja sina oled ainukene, kes hää, eks ole?

Susanne. Ja muidugi, seda ta ka on! Ja kui ta seda ei oleks, siis kiidaksin ma teda kõige ilma ees nii kaua, kuni seda ustaks! Just sinule jonniks!

Mathilde. Aga lapsed, ma tahaks ometi teie kleitisid näha! Nüüd seadke endid korraks ritta! — Svo! — Ja nüüd pöörake ümber! — Ja! — Nad istuwad laitmata! — Tõesti, paar niisugust ilusat kleiti wõiwad mind ikka elu mõrudustega ära lepitada!

Susanne. Mind kah, mamma!
Mathilde. Aga nüüd ütelge, kuidas kimetaksite teie isa, kes oma tütardel ära tahaks keelata, nii ilusaid riideid kanda?
Susanne. Türanniks!
Hedwig. Sel korral oleksin ma Susannega nõuus!
Mathilde. Ja sina, Gertrud?
Gertrud. Ma ei wõiks teda enam armastada.
Mathilde. Noh – Teie isa tahab teile tõepoolest ära keelata uusi riideid selga panna! Paigatud undrukutega nagu waesed talutüdrukud peate te külalistega lauas istuma.
Hedwig. Mon Dieu! [Istub].
Susanne. Papaga ei ole ka midagi enam pääle hakata. Papa läheb wanaks.
Gertrud. Tõepoolest, niisuguseid asju pole tal warem ial pähe tulnud!
Susanne. Aga seda ei tehta!
Mathilde. Ei, muidugi ei tehta seda! Ja nüüd lükkame kõige päält selle wastiku riista sääl kokku! [Klapib Hisp. seina kokku]. See rikub ter terwe toa ära! Pidage seda silmas, niikaua kui

kiilalised siin on!

Hedwig. Aga miks peame me siis aued riided seljast ära wõtma?

Mathilde. Keegi härra tuleb, teie isa politiline wastane, keda tarwis on uskuma panna, et põllupidajate käsi ammugi nii-hästi ei käi, nagu need targad isandad riigipäewas arwawad. Teie leiate sellepärast arusaadawa olewat, et isa meie jõuukust näidata ei taha, ja sellepärast ei tohi teie milgil tingimisel neis kleitides selle soowimata härra ees näitada. Teie annate oma sõna selle pääle!

Gertrud. Ja.

Hedwig. Olen nõuus!

Gertrud. Aga kes siis see härra on, kelle pärast siin kõik pää pääle seataks?

Mathilde. See on Doktor Bahrenfeld Berlinist!

Susanne. Aga mamma, see pole ju sugugi niisugune!

Mathilde (pahandatud). Siisgi, mu laps, ta on niisugune! Ja sellepärast ei näita sa ennast temale mingil tingimisel! Mul on su sõna!

Susanne. Oh — mis sellest siis on!
Mathilde. Sõna tähendab niisama palju kui auusõna!
Susanne. Naesterahvatel ei ole ju auusõna!
Mathilde. Na - minu tütartel aga on!!! [Tusaselt tuba mööda edasi-tagasi kõndides. Wahepeal].
Hedwig [anna juures]. Kuhu küll me väärad jäävad!
Gertrud. Veist pole meil kõige vähemalgi näha.
Hedwig. Kui nad ainult kuupäis ära ei jää.
Gertrud. Mul on üks kõik!
Susanne. O, — küll nad tulevad. Ratsanikudega on just niisama nagu armastusega, — ei pane tähelegi, ja üksi ongi ta sääl!
Mathilde. Susanne, ma palun sind, ära sa härrade juuresolekul seesuguseid naljasid tee!
Susanne [rõõmsalt]. Ei, emakene, siis teen teistsuguseid.
Mathilde. Sa ei pea üldsse mingisuguseid tegema! Mis peavad härrad meist mõtlema?
Susanne. Ah. — küll Gertrud juba hää meelsasti välja pitsitab.

Hedwig [pahandatult]. Ja sina blameerid meid kõiki weel!

Susanne [kaswataja toonis]. Hedwig, Hedwig, mõtle meeste pääle!

Hedwig. Mamma, see on jälle kord wälja kannatamata!

Susanne. Mis teed sa minust, lehekuu?

Hedwig. Meil on täna 20. september.

Susanne. Ma mõtlen meidugi elu-lehekuud!

[Maja ees peatab postwanker ja kohe sellepääle on wankri ukse kinnipaukumist kuulda.]

Kõik [kuulotawad].

Mathilde. Sääl ta ongi!

Hedwig. Rittmeister?

Susanne. Ei, Bahrenfeld!

Mathilde [akna juures paremal pool]. Ja, tema ta on. Ta näeb õige priske wälja!

Susanne. Kas sa usud, ema, et ta mind ära tunneb?

Mathilde. Ta ei saa sind üleüldse nähagi!

[Ajab Susanne akna juurest ära]. Sa teed küll weel, mis sa mulle lubasid: — — Päris kena mees!

Ei wõiks sugugi arwata, et ta nii õel on!
Susanne. Tja, tema wõib kõik!
Mathilde [pahandatult]. No, küll me näeme!

8. etendus.

Endised. Friedrich.

Friedrich [pahemalt poolt tulles, toob ühe kaardi].
Mathilde [loeb, siis]. Ma lasen paluda! [Tütardele]. Tätke mind üksi! Ja sina, Susanne, mõtle oma sõna pääle!
Susanne [teeb liigutuse ja läheb siis Hedwigile ja Gertrudile järele, kes paremale poole kadusiwad].

9. etendus.

Mathilde.

Mathilde [waatab ennast]. Mina olen muidugi jälle majakleidis! [Tõmbab oma kleidi siledaks]

10. etendus.

Mathilde. Bahrenfeld.

Bahrenfeld [pahemalt poolt, heledas reisiülikonnas]. Mul on auu, armuline proua!
Mathilde. Me pole kaua üksteist näinud, Doktori härra!
Bahrenfeld. Pallist saadik Berlinis!

Mathilde. See on teie poolt kena, et te põllupidamise wastu nii suurt huwitust tunnete! Meie rõõmustame wäga teie külaskäigu üle. Ma palun teid ainult, mu ülikonda wabandada! Kuid asjad on nii halwad, et ei julge lihtsalt midagi korralikku enesele teha lasta!

Bahrenfeld. Aga armuline proua, me ei otsusta ometi riiete järgi! Kõigepäält, armuline proua, tahaksin teid nüüd paluda, mu hilist teadaandmist wabandada. Kuid kolme päewa eest oli weel teadmata, kas mul wõimalik saab olema tulla. Aga, et ma nii kogemata olen tulnud, armuline proua, siis palun ka, et minupärast enesele suuremat tüli ei tee, mina olen kõigega rahul.

Mathilde [naljatades, kuid mitte ilma sihilikkuseta]. Seda peabgi olema, kui tänapäew põllumehe juurde wöörsile tuldakse.

Bahrenfeld [naerdes]. Waesed põllumehed! Aga kuidas käib teie härra abikaasa käsi, armuline proua!

Mathilde. Tänan! Ta põllumehe mured maha

arwatud, üsna hästi! Ta ei wõi enesele kahjuks sugugi puhkust lubada. Päewa tõusust saadik on ta juba põldudel. Ta tahtis teile säält wastu minna!

Bahrenfeld. Siis oleme teineteisest mööda juhtunud.

Mathilde. Ta saab wäga kahetsema! — Ta rõõmustas nii wäga teid jälle näha!

Bahrenfeld. Tõesti?

Mathilde. Kahtlete teie selle juures?

Bahrenfeld. Oo! — [Teeb kumarduse]. Aga kuidas oleks, kui ma teie härra abikaasale wastu läheksin, armuline proua?

Mathilde. Te walmistaksite talle sellega suurt rõõmu!

Bahrenfeld. Ma olen küll wäga wäsinud, aga ma ei ole ju lõbu pärast siia tulnud! Ma lähen kohe teele!

Mathilde [paremal pool akna juures]. Minge aga ikka otseteed kuni tiigini männimetsa ääres. Sääl leiate te minu mehe, ja õpite ühtlasi osa meie põldudest tundma! [Helistab].

Kas jahimees olete?

Barenfeld. Kirglik!

Mathilde. Siis wõtke ometi püss kaasa, wast juhtute püwide pääle.

Friedrich [tuleb].

Mathilde. Friedrich, juhatage Doktori härra wõõrastetuppa. Siis andke Doktori härrale üks jahipüss! Te wõite ka tagumine aiawaraw lahti teha. [Bahrenfeldi poole]. Säält on nimelt otsem tee!

Bahrenfeld. Tänan! Ja siis jällenägemiseni! [Friedrichiga ühes par. poole ära].

11. etendus.

Mathilde.

Mathilde. Jumal tänatud! Eine on päästetud! [Waatab talle järele]. See on ometi kena temast, et ta läheb! Nüüd wõin ma ka oma uue kleidi selga panna! — Ta on tõesti kena inimene! [Ära par. poole].

12. etendus.

[Naitelawa jääb tühjaks. Mõni silmapilk pääle Mathilde äramineku tõttab Susanne sisse.]

13. etendus.

Susanne.

Susanne [paremalt poolt pahemale poole akna juurde minnes, siis hüüab ta paremale poole kuhu Mathilde ära läks]. Mamma, – nad tule wad! [Kohe selle pääle ruttawad Gertrud ja Hedwig sisse].

14. etendus.

Susanne. Hedwig. Gertrud.

Hedwig. Kas tõesti on nemad?

Susanne. Ja! – Tore!

Hedwig [pääle selle kui ta ise akna juures eemale on läinud]. Aga nüüd minge akna juurest ära! Ärge näidake ärewust!

Gertrud. Ja, tule Susanne, nad waatawad ülesse!

Susanne. Las' nad waatawad!

Hedwig. Seadke endid wähemalt eesriiete taga!

Susanne. Ütle õige, Hedwig, kuidas nende nimed on?

Hedwig [umb usklikult]. Ma ei tea!

Gertrud. Damrad, von Podwils ja Schurach.

Susanne. Sina, Hedwig, kes neist küll sinu jagu on

Hedwig. Ei huwita mind põrmugi, kuid sinul näikse see küsimus wäga süda me pääl olewat!
Susanne. Mitte sugugi! See rehkenduse-ülesanne on ju nii kerge! Sina saad selle pika kõhna, ja mina wõtan rittmeistri.
Hedwig. Mis sa kõik enesest ei arwa! Niisugune mees ei pane sind tühjakest tähelegi!
Susanne. Arwad sa?
Hedwig. Ja muidugi, arwan ma!
Susanne. Aga ära muretse, õekene, ma jätan rittmeistri sulle!
Hedwig [ülewalt]. Jätad!
Susanne. Ta huwitab sind ometi koledasti! –
Hedwig. Mind huwitawad külalised üleüldse!
Susanne. Ja aastate poolest kõlbaks ta ka sinule!
Hedwig. Sa oled häbemata!
Susanne [naerab]. He! Kas kuulsid, Gertrud?
Gertrud [kes õue waatab]. Kuidas?
Susanne. Ah soi! – Missugune siis sulle meeldib?
Gertrud. See sääl keskel! – Ta näeb wälja nagu luuletaja!

Susanne. Hää küll. Sa pead oma luuletaja saama! Ja kui ta luuletada ei oska, siis uitame teda! Hedwig luuletab ju nagu määritud! Terve tüdruk on aina luule!

Hedwig. Sa tees targemini kord laua järele vaadata, kui et siin oma halpi sõnesid pidada!

Susanne. Näed sa, Hedwig, mäid on sul õigus. Ja kui sul õigus on, siis on sul õigus. Ja siis jätan ma sulle su õiguse, sest ma olen õiglane loomus. Nii siis kauda! [Läheb söögisaali poole]. Aga, mis sa siis tahad, siin on ju kõik kõige parema korras! Seda on ema ammugi toimetanud! Väadake korraks, suurepäraline! On kohe näha, et ta minu ema on! Ja need lilled! [Tuleb lillesid käes astmeid mööda alla ja pistab enesele ühe roosi rinda]. Säh, Gertrud [Viskab Gertrudile ühe roosi]. Sina, Hedwig, saad valged nelgid. [Ulatab Hedwigile nelgid] see tähendab nimelt, et sul saadaval oled!

Hedwig. Jäta oma naljad!

Susanne. Sa võid aga ka punaseid võtta,

[wiskab talle ühe punase nelgi], need tähendawad sedasama! Wõi wõta kirjud. See on ükskõik! Nad kõik tähendawad, et häämeelega mehele minna tahetaks!

Hedwig. Ja mina keelan sul nüüd ja alati ära seesugus eid tähendusi minu kohta teha! Te teate, et ma mehi sallidagi ei wõi, iseäranis weel naesewõtjaid!

Susanne. Muidugi – need wiletsad koid wõtawad ju ka alati kellegi teise!

Hedwig. Hach – ma näpistan! [Astub ta juurde].

Susanne. Mina ka! [Pistab plehku ja wiskab ühe tooli ümber, et Hedwigele teed kinni panna.]

15. etendus.

Endised. Mathilde.

Mathilde [paremal pool, suures toiletis]. Aga taewa pärast, mis siis siin lahti on? Härrad wõivad iga silmapilk sisse astuda. [Seab tooli oma kohale].

Susanne. See oli Hedwig!

Hedwig. Ei, mamma, Susanne on süüdi!

Mathilde. Nagu lapsed peate te endid ülewel! Otse meelt wõiks ära heita! [Istub].

Hedwig. Temaga ei ole üleüldse enam ara-kannatada. Teda peaks weel kord kaolipinki panema. Siis wõiksiwad wähemalt wõõrad inimesed tema üle wihastada.

Susanne. Need tänawad selle eest!

Friedrich. Armuline proua, nad on siin.

Mathilde. Nii siis ma soowin rahu!

Ja parast einel, Susanne — pea ennast hästi ülewal!

Friedrich [näitelawa taga]. Siin, mu härrad, palun!

16. etendus.

Endised. Härrad. Friedrich.

Damrad [Schurachiga ja Podwildiga pahemalt poolt]. Lubage, armuline proua, rittmeister von Damrad. — [Käele suud]. Minu leitnandid von Schurach ja von Podwils. Meil on kahju, armuline proua, kui teile tüli teeme, aga ülemuse käsk saadab meid.

Mathilde. Aga ma palun, härra rittmeister, me rõõmustame wäga. Me pole ju nii kaua enam külalisi siin näinud! Ainult ühes asjas pean

Teilt wabandust paluma, nimelt et wastuwõtmine ühekülgne on! Minu mees pole weel põllult tagasi jõudnud.

Rittmeister. Kes wõiks talle seda pahaks panna, armuline proua? Töö käib ees!

Mathilde. Lubage, minu tütred Hedwig, Gertrud ja Susanne.

[Kumardused].

Susanne [ulatab Damradile käe]. Rõõmustab mind wäga, mu härrad, teid tundma õppida!

Hedwig [Mathildele]. Kas kuuled, juba ta hakkab pääle!

Damrad. Wäga armas kuulda, armuline preili.

Schurach [Gertrudile]. Mu daamed, rõõm on täiesti meie pool!

Mathilde. Mu härrad, me seisame siin. Kui te endid wähe kergemaks olete teinud, palun einele tulla!

Damrad. Nagu käsete, armuline proua!

Mathilde. Seni jõuab ka mu mees tagasi!

Susanne. Kas te tantsida oskate?

Damrad [naerdes]. Wähekese.

Hedwig. Ärge talle seda pahaks pange, ta on meie maja enfant terrible.

Damrad. Aga ma ei leia seda sugugi.

Susanne. Ei ole ka sugugi nii hull! Mind hoitaks ainult ikka päka all. Sestsaadik kui pikki riideid kannan, ei tohi ma enam rõõmus olla! Ikka pean suurtsugu olema, ja siin see Hedwig on kõige pahem! Mu iseloomu tahetakse sootuks ära häwitada!

Damrad [naljatades]. Ja seda ei lase te muidugi mitte sündida.

Susanne. Ei, muidugi mitte.

Gertrud. Sugu ei ole sugugi nii paha, nagu wälja näeb!

Susanne. Eks ole! Ma olen ainult ikka lõbusas tujus!

Rittmeister. Ja sellepärast soowime ainult, et te ikka nii rõõmsaks jääte!

Susanne [pääle selle kui ta Hedwigi poole on waadanud]. Olen nõuus! [Ulatab Damradile käe].

Hedwig. Aga Susanne!

Mathilde. Laps, ära ometi nii palju räägi! —

Me rõõmustame wäga! Meie pool on nii üksluine, ja oled rõõmus, kui kord wärskem õhk läbi waiksete ruumide tõmbab!

Susanne. Ah ja, mamma! Ja küll härrad siia kongi juba elu teewad.

Damrad. Kong! See on wabastaw sõna. Kui te siis lubate, armuline proua —

Mathilde. Teil on täieline woli!

Damrad. Täname wäga! Nii siis nägemiseni!

Härrad [kumardawad].

Friedrich [paremale poole].

Härrad [temale järgi].

17. etendus.

Mathilde. Kolm tütart.

[Kardetaw waikus].

Susanne [ke tundub, et ta külaliste juures olekul ennast mitte nii üles pole pidanud nagu ta omaksed seda oleksid soowinud, kõnnib edasi-tagasi ees par. poolt pahemale poole.]

Mathilde [tuleb paremalt poolt ülessekäigu juurest tagasi, kuhu ta külalistele järgnes].

Hedwig [armukadedalt Susannele]. Noh, algus

on sul ju haruldaselt hästi korda läinud!

Mathilde. Kui niimoodi edasi läheb, näime veel midagi ära elada.

Hedwig. Niikaugele pidi see siis minema. Terve elu võib ära rikutud saada, kui seesugune õde on! Mis peavad härrad sellest viisist mõtlema, kuidas sa võõraste meestega koha kõnelema kipud.

Susanne. Võõraste meestega! Meie külalised — need ei ole ometi kellegi võõrad mehed, — need — need on ju meie külalised!

Hedwig. So! — Mina ütlen aga, sinu ülespidamine on kuulmata, — kirjeldamata, — on uskumata, — on häbita, — on — on — on — on — [Ta ei leia sõnu ja läheb ruttu paremale poole minema].

Susanne. Ja sellega peab mina lepima?! Ema aita mind, mina aitan sind ka, kui isa jälle vallatu on!

Mathilde. Hedwigil on õigus!

Susanne. So! — So! — No seda tahaks vast veel näha, kellel õigus on! [Ruttab Hedwigile järgi].

18. etendus.

Mathilde. Gertrud.

Mathilde. Gertrud, hoolitse selle eest, et riid nende mõlemate wahel lõpeb.

Gertrud [paremale poole ära, kuhu Hedwig ja Susanne läksiwad].

19. etendus.

Mathilde. Schlemminger.

Mathilde [läheb pikkamisi toa sügawusesse ja tahab parajasti söögisaali astuda, kui]

Schlemminger [pikas kuues, pahemalt poolt tuleb]. Mathilde!

Mathilde [jääb kohmetult seisma]. Sina? –

Schlemminger. Ja – mina! Aga nääd ütle ainult, naene, kuidas sa ära oled ehitud! – Kas ta siis ei ole tulnud?

Mathilde. Kes?

Schlemminger. Bahrenfeld!

Mathilde. Iseenesest mõista!

Schlemminger. Ta siis paned sa selle kleidi selga?

Mathilde. Ole rahul, ta ei ole siin, ta otsib sind männikus!

Schlemminger. Aga mina ei läinudgi sinna! Siig kuum oli!

Mathilde. Seda parem, et sa siin oled! Nüüd lase mind, ma pean oma kohal olema! [Tahab söögisaali minna].

Schlemminger. Missugusel kohal?

Mathilde. Einelauas härrade juures!

Schlemminger. Eine – eine! Eine jääb söömata!

Mathilde. Sul pole tõesti tarvis muretseda. Ta otsib sind männikus. Kaks tundi sinna, kaks tagasi teeb neli tundi. Selleks ajaks on kaetud eineland, hõbe, uued riided, kõik on selleks ajaks jälle kadunud!

Schlemminger. So! – Kui toredasti sa seda enesele wälja oled mõtelnud! Aga usud sa siis, et ta neli tundi minu kõrrepõldudel wälja kannatab?

Mathilde. Ta oli enesele ette wõtnud, sinu poldusid waadata.

Schlemminger. Aga seda palawust ei kannata ta ära.

Mathilde. Tema teadmisejanu –

Schlemminger. Ah lori – teadmisejanu! Ta saab

saal väljas warsti õige janu ja poorab tagasi! Ja siis on ta siin ja näeb kõik, ja siis on meil piirakas käes!

Mathilde [pahane ta sõnade üle] Riigiteaduste Doktor ei ole ometi mõni piirak!

Schlemminger. Ära tee rumalat nalja!

Mathilde. Noh siis kuule! Ma olen oma tütardega lepingu teinud –

Schlemminger [tusaselt]. Wõib küll asi olla.

Mathilde. Lepingu Dr. Barenfeldi wastu!

Schlemminger. See hoolib sellest palju! Ja mina ütlen sulle, naene, – kui te mind awalikult wõimatuks teete, siis saad sa weel midagi näha. Siis müün ma terwe selle kupatuse maha ja lähen Amerikasse!

Mathilde. Ma saadan sind! Ka õnnetuses olen ma su naene!

Schlemminger. Ei, kulla eit! Sina jääd siia! Sind jätan siia istuma! Sa wõid nimepärast weel tulewal aastasajal siin kükitada ja einet wõtta!

Mathilde [kohkunult]. So! – So! –

Schlemminger. Selle jaoks siis ole kolmkümmend aastat abielus, et viimases oma naine sind pankrotti ajab.

Mathilde. O- sina! – See on siis see tänu selle eest, et ma sind pool eluaega olen hoidnud ja armastanud! Et valu olen kannatanud ja sulle lapsi sünnitanud! Aga sul pole ju ialgi aru saamist olnud minust! Oma terve eluaja olen ma sinu juures nahajäätu ja kannataja!

Schlemminger. Nüüd tiib ta jälle tundmustekirstu lahti!

Mathilde. Sa oled südameta inimene! Meil kõigi olene liiga häädd sinu jaoks. Rongaisa oled sa! – Ja muidugi, rongaisa!

Schlemminger. Oh sa Bahrenfeld!

Mathilde. Ja ein ei või ometi mitte ära jääda! Ma palusin herrasid juba, ja uusi kliitisid on nad ka juba näinud!

Schlemminger. So! Sa oled siis jälle kord suurepäraliselt sissejuhatuse teinud! Muidugi oma häärsarvamise järele! – – Hää küll – Sa pead nägema, et ma kellegi rongaisa ei ole, –

Sa pead oma eine saama! Mina aga, — mina ei tee kaasa! Prassi sina! Mina paastun! Ma panen ennast oma kambrikesesse luku taha ja saadan waikse palwe taewa poole, et issand mind aitaks ja mind päästaks minu hädast. Aga seda ma sulle ütelen! Kui asi wiltu lähel, siis pean ma oma sõna! Ole kindel, ma jätan sind siia paika. See saab hingele rahustuseks olema, sind siia istuma jätta! — So! Ja nüüd pean ma Friedrichile asjaolu seletama, muidu rikub ta mul lõpuks weel terwe loo ära! Friedrich! — Friedrich!

20. etendus.

Endised. Friedrich.

Friedrich [tuleb kiirelt paremalt poolt]. Härra Schlemminger?

Schlemminger. Na, kus sa siis jälle oled?

Friedrich. Ametis, härra Schlemminger!

Schlemminger. „Ametis". Et sa ka alati ametis oled, kui sind ei leia. Kuule mis ma ütlen! Sa tead ju, et jahupää oled!

Friedrich [lahkelt-alandlikult]. Wanadus tuleb, härra Schlemminger!

Schlemminger. Ma märkan seda! Nii siis pane tähele!

Friedrich. Ja, üsüa selgesti!

Schlemminger. Nii siis lühidalt ja selgelt: Meile tulevad wöörad, kaks härrat! Üks on minu söber, teine minu waenlane! Üks on hääme-lega nähtud, teine mitte! Sellepärast käidakse üsega hästi ümber, teisega halwasti. See teine nüüd katsub kindlasti sind minu oleude üle järel pärida! Niipea kui sa seda märkad, ei anna sa talle enam wastust. Tungib ta siis sinusse, Sina aga waikid kindlalt. Tema läheb pääle-kippuwaks, sina häbemataks. Sul on selleks woli. Kas sa aru said?

Friedrich. Aga muidugi, härra Schlemminger! See on ju nii selge nagu sula wesi.

Schlemminger. Noh, see röömustab mind. Ja nüüd wöid sa jälle oma „ametisse" minna!

Friedrich [tahab ära minna par. poole].

Schlemminger. Wöta ka see waip kaasa. Mul ei ole wöimalik Persia waipasid osta. Ma ei ole kellegi rikas mees, ma olen waene mees! Kas möistad?

Friedrich [wōtab Persia waiba mes kirjutuslaua ees, näitelawa poole, pōrandal]. Ja siis ōleme waesed! Ja sellepärast ma panen ta oma tuppa [Ära par. poole].

21. etendus.

Schlemminger. Mathilde.

Mathilde. Kurt, kas see käsk ei ole liig wali?

Schlemminger. Otse wastuoksa! Wägiwald on ainake abinōu selle härra Bahrenfeldi salakawaluse wastu. Ma kuulen teda juba Friedrichi huwitawaks inimeseks nimetawat kuidas ta talle wäljamaa sigaret pakub ja kuidas ta teda siis katsub üle kuulata. Ainult jämedus on kaitse selle wastu. Ja see jämedus peab Friedrichi poolt isiklikult tulema, ja peab kōlama nagu ühe lihtsa hinge pahamede karjatus. Sellepärast oli tarwis Friedrichile seda seletust anda! Kas mōistad nüüd?

Mathilde. Noh, Jumala nimel!

Schlemminger. Ja nüüd tahan ma korraks oma kōige noorema tütrega sōnakese rääkida — [hüüab] Sanne! — Susanne! — Kus see

plika siis jälle on?

— Mathilde. Sääl nad tulewadgi juba kõik kolmekesi!

22. etendus.

Endised. Kolm tütart.

Schlemminger [paremal pool]. Ja ära ehitud nagu papagoid!

Susanne, Gertrud, Hedwig [par. poolt].

Hedwig. Sa hüüdsid, isa!

Schlemminger. Susannet hüüdsin ma! Mis te siis kõik kolm tahate? Te usute wist, et mul ühe üle teist küllalt ei saa wihastada?

Gertrud. [illegible] piad sa, isa!

Hedwig. Me tahame täna [illegible]

Schlemminger. — — Rõõmustama — auu — Ma usun, te olete kõik kokku hulluks läinud!

Hedwig. Aga papa!

Schlemminger. Sanne, — tule siia!

Susanne [astub ja jourde]

Schlemminger. Nüüd kuule, mis ma sulle ütlen!

Susanne. Hakka pääle!

Schlemminger. Muidugi hakkan ma pääle, ja sina piad oma nokk! Kas mõistad?

Wanemuise näitelawa TARTUS.

Susanne [teretab tummalt, soldati wiisi, paremat kätt üle silmade otsaette tõstes]

Schlemminger. Nii siis see Dr. Bahrenfeld, keda sa Berlinis tundma õppisid, ja kes juba talkorral üsna sündmata wiisil sinule läheneda püüdis, secsama Dr. Bahrenfeld on mõni päew meie külaline. Selle aja sees saab ta muidugi teada katsuma, sind edasi tülitada. Sellepärast ole sa walwas. Tal on paha kuulsus, sel Dr. Bahrenfeldil. Ta on tädrukutejääger, ta on üks neist, kes tütarlapsi eksiteele wiiwad ja neid siis pärast istuma jätawad.

Mathilde. Ja noored tütarlapsed ei tohi istuma jääda!

Schlemminger. Aga mis weel pahem on, ta olla ka joodik!

Susanne. Seda saame ju kohe näha, tal peab siis punane nina olema.

Schlemminger. On ka joodikuid ilma punase ninata! – Ja wõlgasid on tal ka!

Susanne. Siis peab ta rikka naese wõtma!

Schlemminger. Kui ta saab!

Susanne. Miks ei peaks ta saama?
Schlemminger. Sest et ta kuutõbine on. Ja ta olla kahewõitluses kaks inimest maha lasknud.
Susanne. Ah!
Schlemminger. Nüüd peab ju küll ka wõitlema, et kui ilm palju räägib, mis tõsi pole, ja tema kahewõitluste eest ei tahaks ma wastutada! Aga kõike muud wõid rahulikult uskuda!
Susanne. Kes teab, kas see muu ka mitte pole wälja mõeldud! Üleüldse, – ma leian, et see kõik hirmus huwitaw on. Seda meest tahan ma õige lähemalt waadata.
Schlemminger [metsikult]. Seda sa ei tee! Tüdruk, ma pistan sind puuri!
Hedwig. Papa, olen ma ju ikka ütelnud!
Schlemminger. Na, mida oled sa siis ikka ütelnud? Minu häwitamise kallal teete te tööd, kõik üheskoos! Katsuge kõik, et minema saate, ma ei taha teist midagi enam teada! Mitte ühtegi enam! Ja nüüd jääb eine ka pidamata!
Mathilde. Mul ükspuhas! Üleüldse on mul sellest alandawast ümberkäimisest küll! Tulge, mu

kütred, selsamal tunnil weel jätame me selle mehe maja maha. [Kõik neli üksteise järel sõõgiruumi kaudu minema; Mathilde kõige ees].

Schlemminger [waatab neile kohkunult järele. Lühikese waheaja järel ruttab ta neile järele].

23. etendus.

Bahrenfeld.

Bahrenfeld [waheaja järel, püss õlal. Ta on oma reisiülikonna waevaliselt jahiülikonnaks ümber teinud. Püksid on kõrgele ülesse kääritud, mütsi [Panama] küljes kannab ta närtsinud rohelist oksa. Püüab higi. On näha, kuidas ta palawa käes on kannatanud]. Ei, seda palawust kannatagu paganad wälja! — Härra Schlemminger laskus ise omad püüwisid. — Ma waatan nüüd õige ümber, kas siis selles majas midagi süüa ei saa. [Läheb ära par. poole]. [Waheaeg]

24. etendus.

Schlemminger.

Schlemminger [tuleb jälle tagasi]. On endid luku taga pannud! Kõõri! Ja kuluwad nagu kutsikad!

[Kàed pùksisaskus, närwiliselt toas edasi-tagasi käies]. Otsas on, nüüd on otsas! Einet sööma ma pean, see on kindel, ja kui mulle nüüd saatus appi ei tule, siis olen ma kadunud mees. Kui see Bahrenfeld ainult tagasi ei tuleks!

[Istub]. Jumal ja, nii midagi wõiks talle sääl wäljas ju ometi juhtuda! Wana metskult näituseks, kes meil siin elustab, wõiks teda hirmutada. Bahrenfeld peaks puu otsa peitu pugema, minu kult teda aga waritseks wõi nii — kõige wägewamal on ju nii kerge nõrka inimest nurga taga saata.

25. etendus.

Schlemminger. Friedrich.

Friedrich [paremalt poolt]. Härra Schlemminger!

Schlemminger. Ei ole aega!

Friedrich. Härrad ohwitserid tulewad kohe!

Schlemminger. Minuga ei saa kokku!

Friedrich. Aga eine!

Schlemminger. On mulle üks kama kõik!

Friedrich. Pean ma seda härradele ütlema?

Schlemminger. Ja.

Friedrich. Hää küll – siis ütlen!

Schlemminger. Ei, seda sa ei tee! – – Aga kuidas sa siis wälja näed?

Friedrich. See on uus liwree!

Schlemminger. See on ju uskumata!! – See rätsepp on ju päris kingsepp!!! – Ütle talle seda!

Friedrich. Tja – siis wõiksime ju tulewa kord õige kingsepaga katset teha!

Schlemminger. Aga sa oled ju noobid walesti kinni pannud. – Inimene, pane ennast riidesse! – Mis sa siis weel tahad?

Friedrich. Härra Schlemminger – mul oleks weel midagi –

Schlemminger. Ole parem wait, see on ju ometi jälle mõni Hiobisõnum!

Friedrich. On küll õige paha asi –

Schlemminger. Ma teadsin ju! – Noh mis siis on?

Friedrich. Metsaülem on surnud hirwe leidnud, – juba pool mädanenud –

Schlemminger. See on muidugi jälle see aasaoru-omanik! Kui palju see kelm mul juba metsloomi on ära häwitanud!

Friedrich: Ja, niisugune kuri naaber wõib juba elu hapuks teha! Ja shandarm on kah all!

Schlemminger. Shandarm?

Friedrich. Ja!

Schlemminger. Kas ta oma hariliku napsi sai?

Friedrich. Ja, selle me jõime ära, ja ta teatas, et ta wäljas männikus üht härrat on näinud — ta arwab, et wana kult selle kallal on käinud.

Schlemminger [kuulatab]. Mis — üks härra? Üks wõõras härra?

Friedrich. Ja, linnast!

Schlemminger. Kuidas ta siis wälja näeb?

Friedrich. Hästi olewat ta riides olnud! — Hele seisiülikond — sirge —

Schlemminger [kes selle seletuse juures jaatawalt nikutab] Ja kult, arwab ta? —

Friedrich. Ja.

Schlemminger. See on Bahrenfeld! See wõib ainult Bahrenfeld olla! — [Waatleb Friedrichi]. Kas tead, Friedrich, sa oled siisgi päris tubli poiss!

Friedrich [naerab rahul olles]. Ja, seda ütlewad tüdrukud kah!

Schlemminger [koputab talle öla pääle]. Wana kelm! Aga nüüd mine kööki – minu naeneja mu tütred tulgu siia! Ja shendarmile ütled sa, et see kahetsemisewääriline wõõras minu kulul saab rawitsetud!

Friedrich [ära paremale poole].

26. etendus.

Schlemminger.

Schlemminger. See on Bahrenfeld! Kes siis muu nüüd sääl wäljas männikus wõis olla. See wõib ainult Bahrenfeld olla! Kui ruttu ometi saatus selle mehe ratsutitesse on wõtnud! Ja wa' hää kult, wa' armas loom! Mis ma küll ei ole wandunud, kui ta mul ikka jälle ära putkas. Ja kui hää see oli! Täna näen ma alles, kui targalt saatus walitseb!

27. etendus.

Schlemminger. Mathilde. Hedwig. Gertrud. Susanne.

Mathilde [ja tütred tulewad par. poolt söögitoast].

Schlemminger [lõbusalt]. Ah, sääl te oletegi!

Mathilde [jääkulmalt]. Mis sa weel soowid, enne meie lahkumist?

Schlemminger. Lahkumist! – – Lahkumist! Siin ei lah-

kuta! Einet sööduks!

Mathilde. Me täname!

Schlemminger. Ühes härradega!

Mathilde }
Hedwig } Me täname!

Schlemminger [ei wõta neid tõsiselt]. Olete teie aga ikka tänulikuks muutunud!

Susanne. Ah papa, ära ometi seda usu! Meie ei täna mitte! Ma olen näljane!

Gertrud. Mina ka!

Susanne. Ja mina ei lähe ka mitte ära!

Gertrud. Mina ka mitte!

Susanne. Just täna!

Schlemminger. Sääl sa kuuled nüüd! – No tule wanaeit! Ma tegin sulle ülekohut, aga seda pead sa mulle anderks andma. Sa tead ju närwiline ma liiast tööst olen.

Mathilde. Ära mulle ainult oma rärwidega tule! Mis pean siis mina ütlema?

Schlemminger. Ja, ja, ma tean ju, sa oled weel palju rohkem närwiline kui mina weel liialisemast tööst! [Pilkawalt]. Mis sa täna juba

kõik ära ei ole teinud!

Mathild. Ära pilka!

Schlemminger. Hoidku! Ma arwan ainult! Ja kui te ära läheksite, siis peaksite ometi uued kleidid seljast ära wõtma!

Susanne. Ja muidugi, ja seda ei tehta!

Gertrud [Mathildele]. Leppige ära!

Susanne. Ja muidugi, leppige ära. Lapsed tahawad oma wanemaid tagasi saada!

Schlemminger [Mathildele]. Kas näed! — Ja tühja kõhuga ei wõi sa ometi ka mitte reisi pääle minna! — Oota wähemalt kuni pääle eine. Siis lasen sulle ka suure redeliwankri ette hobuse panna! — Sa waikid, Mathilde? — O ära seda ütle!

Mathilde [peal naerma]. Aga kas sa siis selle Dr. Bahrenfeldi hoopis ära oled unustanud? Sa teed ju äkki nagu oleks see mees ära surnud!

Schlemminger [üle olles]. Doktor Bahrenfeld, — see ei tule nii pea tagasi — männikust. Ma arwasin järele, et sinu rehkendus õige on, „kaks tundi sinna ja kaks tagasi teeb neli tundi!" Me wõime täies rahus einet süüa, sul on jälle kord õigus,

sa oled päris tore naene! Nii siis minu hää, armas, mu ainus, kallis Mathilde, ma palun sind, mõtle et härrad ohwitserid —.
[Ta kaisutab teda].
Susanne. Sääl nad ongi!

28. etendus.

Endised. Härrad.

[Härrad on paremalt poolt sisse astunud. Friedrich nende järel. Tombab ukse eesriide kõrgemale, nii et sõõgitoas rikalikult kaetud laud ära paistab. Laud kui ka terwe ruum on pidulikult ära ehitud.]
Damrad. Perekonna idyll! Abielu õnn!
Selles majas tuleb isu!
Schlemminger [on ümber waadanud ja neile wastu läinud]. O — mu härrad! Ma rõõmustan wäga, et just minu maja wälja on walitud, teile korterit andma. Olge kindlad selle pääle, minu juures olete te, nagu õeldakse willawakas.
Damrad. Meie ei kahtle selle juures, selle lahke wastuwõtmise järele, mis meile teiedaamede poolt osaks sai.

Schlemminger. Teil on raske päew selja taga?
Damrad. Läks korda, oleme sellega harjunud!
Schlemminger. Igatohes läheb teile kosutust tarwis, sellepärast läheme kohe lauda!
[Asutakse lauda. Eesriie tõmmatakse seestpoolt kinni].

29. etendus.

Bahrenfeld.

Bahrenfeld [tuleb par. poolt. Hele flanell-ülikond. Püss käes. Ta näeb kuidas seltskond lauda istub, teda aga ei nähta]. Nüüd oleks meil siis rebane lõksus! Ja nüüd tahan ma selle eest hoolt kanda, et waest puudustkannatajat põllumeest eine juures keegi ei sega. [Ta wõtab püssi õlale ja kõnnib nagu wahisoldat kinnise eesriide ees edasi-tagasi].

[Eesriie].

Teine waatus.

Näitelawa sead nagu ennegi. Eesnie söögiruumi ees on ette tõmmatud. Hispania sein on kokku klapitud.]

1. etendus.

Bahrenfeld. Friedrich.

Bahrenfeld [istub ees par. pool seljaga publikumi poole.]

Friedrich [tuleb liwrees paremalt poolt. Sääb seisma ja kuulab.] Ei, mis need küll täna jälle [kõik] nahka ei pargi! [Ta kõneleb murrakut. Teistega puuab ta kirjakeelt kõnelda. Agedaks saades aga kukub jälle murrakusse.]

Bahrenfeld. He!

Friedrich [ehmatab.] Ho! - Ah, teie olete, doktori härra!

Bahrenfeld. Ja, wäljas hakkas mul liiga palaw! Siin sähke oma püss

tagasi!

Friedrich [wõtab pussi ja seadab selle provisoriliselt ühte nurka paremal pool ukse kõrwal.]

Bahrenfeld. Kas härra Schlemminger juba tagasi on?

Friedrich. Aga ja - juba neli nädalat!

Bahrenfeld. Ma mõtlen täna!

Friedrich. Täna pole ta weel ära olnudgi!

Bahrenfeld. Ma mõtlen, ta läks männi - metsa?

Friedrich. Ei, selle kuumaga ei lähe härra majastgi wälja!

Bahrenfeld. Aga kus ta siis oli?

Friedrich. Ta oli ülewal omas toas ja tegi üksi-tööd, ja-ja nüüd sööb ta ei-net! [Naer ja klaaside kõlin söögiruumis]

Bahrenfeld. Sääl näikse ju suuresti pidustatama!

Friedrich [enesega rahul.] Ja - niimoodi on meie juures alati!

Bahrenfeld. Na - hää, kellel see wõimalik.

Friedrich. Ja, ja härra Schlemminger'il on seda wa' puru! Ta on ju nii ixkas! Te peaxsite ainult xord meie wõidusõidu-talli nägema Berlinis!

Bahrenfeld. Ma tean, mul on kõige paremad teated!

Friedrich [rahul olles.] Ja! Ja hobused! 31 aastat Ealitasin ma neid! Nüüd astus mulle niisugune raibe tagumise jalle pääle ja sellepärast pean ma nüüd siin maal kui sant paari nõõda saatma. Peaaegu aasta saab juba, aga ma ei wõi ixka weel siin ära kanjuda!

Bahrenfeld. Nii siis mitte rahul - siis olete ju päris huwitaw inimene! Sahke-suitsetage ixe wäljamaa sigar!

Friedrich. Tänan!

Bahrenfeld. Kuid arusaamisega, palun ma.

Friedrich. Just nagu soowite!

Bahrenfeld. Kui xaua see pidu sääl

sees siis õige weel kestab?
Friedrich. Thja - see wõib weel kaua kesta! Kui härra juba kord Prantsuse sampanja juures on, siis ta juba nüpea üles ei tõuse.
Bahrenfeld. So, so! - Kas teate, armas sõber, ma lähen oma tuppa ja heidan wähe puhkama. Kui purjutamine siin lõpeb, siis tulete te üles ja kutsute mind!
Friedrich. Hääameelega! Seda ma teen!
Bahrenfeld [pahem. poole minnes]. Kes siis säält tuleb?
Friedrich. Aha, see ta wist on!
Bahrenfeld. Kes?
Friedrich. See teine! Teie olete nimelt see üks, ja üks teine, keda ma weel ei tunne, on see teine! Ja see sääl näib see teine olewatgi!
Bahrenfeld. Sellest ei saa ma aru!
Friedrich. No pangeaga tähele, kuidas ma temaga ümber käin!
Bahrenfeld. Ei, ei, mina lähen! Ma ei ole hääameelega sääl juures, kus kaks karvu

kakuvad! [Ära paremale poole.]

2. stseen.

Friedrich. Meyer.

Meyer [pahem. poolt. Kõneleb muiates] Tere! Kuis käbarad käivad?

Friedrich. Tema'p see on!

Meyer. Kas käib hästi härra Schlemminger käsi?

Friedrich. Kindlasti on tema see! Ta tahab mind välja kutsuda!

Meyer. Aga ma näen ju üht võõrast nägu! Te ei ole wist weel ammu siin? -- Meyer on mu nimi, Siegfried Meyer, Frankfurdist! Kas leian teedust härra Schlemmingeri? -

Friedrich [ei kõssagi.]

Meyer [kannatamatult] Kas te ei tahaks mulle ütelda, kus on härra Schlemminger? -- [Üha ette, järelmõtlikult.] Mis on sellel inimesel õige - teie sääl, - nüüd pange aga tähele! Ma ei luba, et te ennast nüüdsi peate ülewal

minu wastu! Teie haawate sellega täieli-
kult seltskondlikku wormi. Ja nüüd
olge nii hää, ja ütelge mulle, kus on
härra Schlemminger!
Friedrich [waikib. Portiere taga hakkab
pehmelt ja tasa waltseri-muusik pääle-
wiiulid ja puu-puhkpillid]
Meyer. Kas ta on sääl sees? [Näitab eesriiete
poole.] Sööb ta? - On tal wöörad? - On
wahest koguni pulmad majas?
Friedrich [kuiwalt.] Tema ta on! Nüüd ei
ole enam mingit kahtlust! - Ja nüüd
annan ma teile üht nõuu! Ärge katsuge
mind siin wälja kuulata! - Ma olen hää
poiss, aga mis liig, on liig! Kas mõistate?
Meyer. Hää küll, hää küll! Ma mõistan ju-
ba, ehk ma küll aru ei saa teie ülespida-
misest! Wõi siis siin on pulmad majas! -
Aga nüüd ütelge mulle, kuidas on wilja-
ga lugu; odradega, nisuga, kaertega, ru-
kistega?
Friedrich. Mis to siis teile korda lätt?

Meyer. Mis see läheb mulle korda! Wäga palju läheb see mulle korda. Mina olen Meyer Frankfurdist!

Friedrich [katsub kirjakeelt könelda]. Kuulge, mina tunnen neid Meyerid! Ja neist on mul parajasti küllalt!

Meyer. So, teie haawate minu auu! Meelega haawate teid mind! - Nüüd laske endale ütelda, mina olen härra Schlemmingeri sõber, âri sõber! Ja kui ma tahaks, wõiks ma teid käskida: „Teatage härra Schlemmingerile minu tulekut!" Aga ma olen hää inimene, ma ei käse mitte! Ma ütlen ainult: nüüd tooge aga silmapilk mu sõber siia!

Friedrich [naerab] Ei, mina tunnen härra Schlemmingeri sõpru paremini!

Meyer. Mis? Mis te julgete õige!? Arwate teie, et minu raha on plekist? Teie häbemata inimene! Wiisteistkümmend aastat juba käin ma siin

majas. Aga kes teab, kust on toodud wälja teid! [Sungib wihmawarjuga tema pääle.]

Friedrich. Mis? – Wälja toodud? Mind?! Berlinist tulen ma! [Taganeb par. ukse poole ja haarab püssi pihku.] Ja nüüd käsen ma teid siit lahkuda!

Meyer. [kohkunult.] Ha – pange see riist ära, ma kahen-õitlusi ei pea, põhjus mõtteliselt! Ma lähen! – Olen juba wäljas! [Tuleb weel kord tagasi.] Aga ma tulen tagasi ja siis ma näitan teile, kes Meyer on!! [Kiirelt ära pahemale poole. Näitesõnte tagant.] Kas mõistate minu!?!

Friedrich [seab püssi pah. poole ukse juurde.] Ja muidugi, tulge aga tagasi!

3. stseenus

Friedrich. Bahrenfeld. Siis, Susanne Bahrenfeld [par. poolt.] Armas sõber, teil näikse ju õige kõbedad seletused olema wastasega olewat!

Friedrich. Seda ma arwan! Mul on wmeti

Wanemuise
näitelawa
TARTUS.

oma käsk.

Susanne [läbi eesriide.] Aga Friedrich, mispärast -- teie, härra Doktor?

Bahrenfeld. Ja muidugi armuline preili, - mina! [Ulatavad üksteisele kätt.]

Susanne. Friedrich, papa saadab mind teid tõrelema, et teie nii waljult rääkisite! Ma ei tõrele, aga trahwiks lähete nüüd alla köögki ja toote kawiari-leibasid ja shampanjeri siia! -

Friedrich [ära paremale poole.]

4. etendus.

Susanne. Bahrenfeld.

Bahrenfeld. Teie saite ometi mu kirjad kätte?

Susanne. Ja! - Ja peaaegu olexs mamma jalgile saanud!

Bahrenfeld [naljatades.] Noh, emadel polegi ju tarwis kõike teada!

Susanne. Seda arwasin mina ka, kui teile wastasin.

Bahrenfeld. Ja kui armsasti te ikka

kirjutasite! Täewasse olexsin nõõrnu pärast tahtnud tõusta!

Susanne [naljatades.] Ah! - Kuidas siis seda tehtaxse?

Bahrenfeld. Hingega muidugi!

Susanne. Peab teil aga hing olema!

Bahrenfeld. Ja siis pidin mä jälle meie waltseri pääle mõtlema - [näitab portiere poole] kas see ei olnudgi seesama?

Susanne. Ja - xel wõõras wein ja arm ja laul -

Bahrenfeld. Ja - ja kuidas me xeruta-ime ja kuidas xõik hõljus ja xiikus - elus on siisgi weel suuri silmapilku-sid! Kas te xa ei arwa? [Muusika waikib.]

Susanne [naerab õndsalt mälestuses ja nixutab jaatawalt.]

Bahrenfeld [on mõlema käega ta pääumbert xinni wõtnud. Susanne paneb oma käed wäljastpoolt ta käewarte pääle. Waatawad silmapilgu üxteise

otsa. Siis tahab B. kumardada, et talle suud anda. Sel silmapilgul tuleb Friedrich.]

Friedrich [näitesein te taga.] So, siin on siis kawiar ja sampanja!

Susanne ja Bahrenfeld [kargawad üksteise juurest ära.]

Susanne. See tuleb ka alati öigel aal!

Friedrich [tuleb ja seab kawiari ja shampanjeri pahemale poole laua pääle.] Ma ruttasin aga ka –

Susanne. Te olete tore inimene! Ma tahan selle eest hoolt kanda et te Schlemmingerite maja auutähe saate. – Aga nüüd minge ka korraks talli ja waadake järele, kas körb weel lonkab.

Friedrich. Ei ta ei lonka enam!

Susanne. Minge aga, wahest on ta uuesti lonkama hakanud!

Friedrich. Na ja, ma tulen ka silmapilk jälle tagasi.

Susanne [ruttu.] Aga enne kui te ta-

gasi tulete minge keldri ja waadake, kas kartulid ei ole idanema hakanud.

Friedrich. Ilus. Saab ruttu tehtud –

Susanne. Ja siis minge aida pääle ja waadake, mis noored kassipojad teewad!

Friedrich. Seda wõin ma teile kohe ütelda, armuline preili, neist ei saa asja! Aga ma waatan järgi. Ma ruttan – [Ära pahem. poole.]

Susanne [hüüab talle järgi.] Aga kui te tagasi tulete, siis saatke teate ette!

5. etendus.

Susanne. Bahrenfeld.

Susanne. Sumalale tänu! [Hingab kergendatult.]

Bahrenfeld. Ja siis on weel inimesi olemas, kes nii lapselikud on arwama, et teener oma härraste mõnuks olemas on! –

Susanne. Aga nüüd wõtke ette, palun. [Kallab sisse.] Ma pean teid siin kosti-

tama. Papa ei tohi seda teada! Ta on tuliwihane teie pääle ja ei taha teile midagi süüa anda –

Bahrenfeld [purtskab naerma.]

Susanne. Teie ei tohi näha saada, kui jõukalt me elame.

Bahrenfeld [rõõmsaks saanud.] Kas te ei jutusta mulle siin asju, mida ma teada ei tohi?

Susanne. Ah, kui ka!

Bahrenfeld. Tema ja mina, me oleme ju wastased riigipäewal.

Susanne. Ma tean! Andke talle aga tublisti!

Bahrenfeld [naerab.] Kui teie seda soowite, häämeelega!

Susanne. Ta peab ennast kaitsma! Kodus teeb ta ikka nii, nagu wõiks ta terwet maailma taltsutada. Nüüd näidaku ta kord, mis ta wõib. Pääle selle, põllupidajad wõiwad maksta! Meil on nii palju raha! Ta on ainult kidsi!

Kõik tahaks ta kunstsõnniku pääle wälja anda!

Bahrenfeld. Ja niisugune isa on teil. Waene tüdruk!

Susanne. Ärge pilgake! Teil pole seda sugugi tarwis! Kui te teaksite, mis ta kõik teie kohta ütles. Halwaks on ta teid teinud! Teie olewat joodik, wõlgasid olewat teil, kuutõbine olla te ja kahewõitlusel olewat te kaks immest maha lasknud!

Bahrenfeld. Seda on teie isa minust ütelnud? [Läheb järelmõtlikuks]

Susanne. Ja! Ja tüdruku tejääger olewat teie ka! Koguni päris kardetaw - seda ütles ta kah -- [Waatab talle liigutatult otsa sest et Bahrenfeld waikib.] Aga eks ole, see on kõik wale? -- Ah palun, palun ütelge mulle ometi et see wale on! Ma peaksin ju surema kui see tõsi on! [Langeb B-le nuttes kaela.]

Bahrenfeld [paneboma käed ta õlgade ümber.] See ei ole tõsi! [Waheaeg.]

Susanne [waatab üles. Pikk sundlus, siis üsna pehmelt.] Fritz! –
Bahrenfeld. Mis on, mu süda?
Susanne. Kas me nüüd kihlatud oleme?
Bahrenfeld [rõõmsalt] Ja, seda me oleme!
Susanne. Siis wõiksime õieti klaas sekti selle pääle juua!
Bahrenfeld. See ei wõiks kahju teha, sa isa tütar!
Susanne [kes sisse on walanud.] Prust!
Bahrenfeld. Prosit – prima Doktor! [Nad naeravad mõlemad.] Sekt on suure-päraline!
Susanne. Ja meie kawiar alles!
Bahrenfeld. Ja! Schlemminger majas mõistetakse siiüa!
Susanne. Ja shampanjeri ja kawiari jaoks saime nüüd ühe iseäralise jäähapi. Sääl seisawad ka austrid sees. [Sõõgi-saalis tusch, siis klaaside kõlin. Su-

sanne waatab eesriide poole.] Aha, nüüd lastakse härra Schlemmingeri elada! [Tuschi järgi kohe waltser. Susanne ja Bahrenfeld tantsiwad ühe ringi]

Bahrenfeld. Soome õige liig ettewaatlikkude isade terwiseks.

Susanne. Et nende käsi hästi käiks ja nad kaua elawad maa pääl! Prost! [Soowad.] Ah, papa - kui tema teaks -

Bahrenfeld. Tja - nüüd peame talle seda ka ütlema! Ärateeninud ta seda küll ei ole -

Susanne. Päris tõesti mitte! Aga me oleme kord nii hääd! - [Tahab minna.] Aga siisgi, talle ei peaks seda ometi mitte ütlema! Ta oli liig inetu! Aga oota ainult, küll ma ta sisse wean! Kõik annan ma ära! Sa kas tead, meie ei ütle ka midagi. Meie põgeneme ühes-koos ära. Sa warastad mind ära!

Bahrenfeld [naerab.] Sa kuidas kujutad sa enesele seda siis ette?

Susanne. Noh - nii -
Bahrenfeld. Nii nagu armulaulikute ajal. Me istume mõlemad pika lakaga paksu hobuse selga ja ratsutame metsa poole? [Siis lõbusalt]:

Ja siis järgnevad meili tagavajajad
Piikide ja odadega elu võtta katsuvad.
Veist võitlust nendega me peame vast,
Mets to kajab vastu hobuste kapjade
mürinast.
Mina suren, sina sured, tema sureb kaa,
Kes me õnne katsus ära röövida;
Päeva tõusul nähti kolme valget nägu -

Susanne [hoiab ta suud kinni] Sõta järele, sa luuletaja toqu!
Friedrich [on vahepääl laua ära koristanud.]
Bahrenfeld. Ära varastamisest ei tule siis midagi välja?
Susanne. Ei, ma olen parandatud! Sa oled mind elule tagasi andnud!
Bahrenfeld. Hää küll! Sa nüüd kutsu

oma isa, muidu kaebab ta mind weel lapserööwimise pärast kohtu.
Susanne. Sa pead kohe saama. [ära söögisaali.]

6. etendus

Bahrenfeld. Meyer.

Meyer [pahem. poolt ettewaatlikult.] Pst-pst-teie-mu härra!
Bahrenfeld [pöörab end ümber.] Mis te soowite? [Järjesti rahulikult, ilma et kannatamataks läheks, teatawa kraadini lõbu tundes]
Meyer. Kas te ei wöiks ütelda mulle, kus ma leiaks härra Schlemmingeri?
Bahrenfeld. Kahetsen, ma ootan ka teda.
Meyer. So-so! Kas teil on ka temaga äri?
Bahrenfeld. Kuidas seda just nimetada - äri - kaubad -
Meyer. Kaubad! - Mina olen ka kaupmees! - Te kauplete wiljaga? - Ma küsin ainult sellepärast, et me üksteisest üle ei paku.

Bahrenfeld. Ei, ma ei kauple wiljaga!
Meyer. Siis wist piiritusega wõi kartulitega?
Bahrenfeld. Ka mitte!
Meyer. Wõi olete hobuseparisnik?
Bahrenfeld. Aga mu auulisem, miks peab siis ikka parseldama?
Meyer. Aga miks ei pea siis mitte parseldama? [Waatab talle umbusklikult otsa.] Kuulge, ametiwendade keskel huiitakse mind „auus Meyer" sest et ma olen alati õige ja otsekohe ja ütlen nagu on asi. Aga teie, mu härra, teie ei ütle kuidas on asi. Teie ütlete, et teil on kaubad härra Schlemmingeriga, ja te ei ütle, millega-te kauplete! Te olete walts! Mis ma ka ei nimeta-midagi ei ole te! Ei hobuseparisnik, ei wiljakaupleja! Mis te siis õige olete? Õige ärimees ei hoia sugugi salajas oma ametit. Te olete just nusama sugune, nagu see wana teewihing, kes siin majas longib ümber.

Sellelt ei saa ka kuulda midagi!
Bahrenfeld. Olge ettewaatlik, ta tuleb kohe tagasi. Te teate ju, kuidas teie asjad temaga seisawad!
Meyer. Üks wastik inimene, üks päris kardetaw inimene on ta! [Ära pahem. p]
Bahrenfeld [räägib häitesena sisse talle tagast järele.] Aga härra Schlemminger tuleb ka warsti! [Pöörab keskele.] Waene Meyer! -- Ja see kõik on küll wist minu, mitte tema jaoks! - Paras meeleolu kosimiseks! Nah!

7. etendus.

Bahrenfeld. Susanne.

Susanne [on portiere kaudu tulnud. Bahrenfeldi poole sammudes.] Kukuk!
Bahrenfeld. Sääl sa oledgi! - Aga üksinda!
Susanne. Ma ei ütelnud weel midagi! Aga pugesin ära et sa mitte üksi ei oleks.
Bahrenfeld [tahab teda suudelda.] Sina!
Susanne. Mitte, mitte! - Meile wõidaks pääle juhtuda! - Nad leiawad mind

Laua juures punduwat ja tulewad mulle järele! - Tule siia! [Ta on paremale poole läinud, kus ta warju lahti tõmbab.] Palun!

Bahrenfeld [istub kujutuslaua taha ja tõmbab oma kõrwal seisja Susanne õrna kindlusega oma põlwe pääle]. Siin on hää olla, eks ole?

Susanne [waikib, waatab talle silmapilgu otsa ja paneb siis kähku oma käewarre ta kaela ümber ja oma pale B. pää wastu]

Bahrenfeld. Sa mu kullakene, mu magusakene, mu süda, mu ingel! [Iga sõna järel annab ta talle suud, esiti waba käe pääle siis otsaesisele ja suule]

Susanne [haarab ta pää oma käte wahele ja suudleb teda wastu. Wahepääl on Mathilde portiëri wahele ilmunud]

8. ctendus.

Mathilde [waatab otsides ringi ja silmab laialitõmmatud warju.] Sääl

on ta juba jällegi selle wastiku warju lahti kiskunud! [Läheb ja lükkab selle energilise tõukega kokku. Ta näeb Susanne ja Bahrenfeldi ja karjatab kohkudes waljult.] Hah!!! – Mu härra – mis lubate te – oh, ma pean seda aga jalamaid – [Puttab ära parem poole]

Susanne [on pusti karanud.] See oli mamma!

Bahrenfeld [kes ka pusti on tõusnud] Temale ei pruugi me siis enam midagi ütelda!

Susanne. Ei! – Tema teab seisukorda! [Tõmbab seina jälle laiali.] Kuid mis niuid?

Bahrenfeld. Abielusse astuda!

Susanne. Ah ja! [Kaisutawad üksteist pusti seistes. Wahepääl on karjatuse pääle]

Hedwig [portière ette ilmunud]

9. etendus.

Endised. Hedwig

Hedwig [waatab imestanult ringi.

Ta arwab karjatust kuulnud olewat, ei näe aga kedagi. Sääl silmab ta laiali tõmmatud warju. Energiliselt.] Ei, seda korratust! [Tõttab sinna, tahab warju kokku lükata ja näeb suudlewat paari. Karjatab kohkunult] Hahh!!! — [Süs tuigub ta mõõne sammu tagasi ja minestab ära, langeb leentooli]

Susanne. Sääl - sääl ta lamabgi!

Bahrenfeld. Sumala pärast! On meil aga äpardusi! [Koputab Hedwigile peopesasse.]

Susanne [rahulikult.] Oh - küll me ta üles äratame! [Hüüab] Hedwig! Õekene! - Rittmeister tuleb!

Hedwig [lööb silmad lahti ja ajab end püsti]

Susanne [Bahrenfeldile.] Voilà!

Bahrenfeld. Ma palun tuhat korda wabandust, armuline — [Ära par. poole ctte.]

Hedwig [armuta] Oo! Palun!

10. etendus

Endised. Rittmeister. Podwils.
Mathilde. Schlemminger.

Schlemminger [kes wiimati sisse astub]
Ma kuulsin karjatust, mis on?

Susanne. O, - ei midagi muud! Üks hiir jooksis üle saali, Hedwig ehmatas sellest!

Mathilde. Mu kõige wanemal on nii ör-nad närwid!

Rittmeister. Teile ei juhtunud ometi midagi, mu armulisem?

Hedwig. On juba jälle mööda.

Rittmeister. Sa te olite jälle üsna terwe?

Hedwig. Sa! - Täiesti, härra Rittmeister, - tänan!

Schlemminger. Nah, siis ärme laseme endid ka kauem eksitada. Seesugu-seid juhtumisi wõib ju meie talupoe-gade juures iga päew ära elada! Nii siis, palun jälle istet wõtta, mu härrad!

[Ohvitserid ja Schlemmingeri tütred pöörawad jälle söögisaali poole. Susanne heidab weel ühe pilgu Bahrenfeldi poole, kes kõrwale oli astunud ja nüüd ettepoole on tulnud, nii et Schlemminger teda näeb]

II. etendus.

Schlemminger. Mathilde. Bahrenfeld.

Schlemminger [kohkub] Mathilde - waata öige sinna - olete teie see, härra Doktor?

Bahrenfeld. Mina see olen!

Schlemminger. Sahilt tagasi?

Bahrenfeld. Nagu näete!

Schlemminger. Tja - kas teile siis sääl wa' metskult wastu ei tulnud?

Bahrenfeld. Wa' kult? - Ei tunne teda!

Schlemminger. So, so! - Noh härra Doktor! Rõõmustan südamest, et te wiimaks ometi ka teed minu poole olete leidnud! Eks ole, Mathilde! „Kuhu ainult mu armas ametiwend

Bahrenfeld jääb, ütlesin ma veel tun-
ni aja eest.
Mathilde [rangelt] Mis ma teile juba
edasi ütlesin, härra Doktor!
Bahrenfeld [teib kummardusi]
Schlemminger. Ja, nagu öeldud, ma rõõ-
mustasin juba ammugi teie tulekuule! –
Ja – ja nüüd pean ma – tohin ma teid viisi
ka oma lauda paluda! – [Suutasa] Še
tulete ometi?
Bahrenfeld. Ma ei ole wastu. Kuid kardan
ainult [oma ülikonda waadates], et ma
sille jaoks riides ei ole!
Schlemminger [wõtab teda sõnast autult
ja kergendatult.] Na ja! Aga siis sõõrme
üsna lihtsalt sünsamas. Ma olen teile
seltsiks! [Mathildele.] Nii siis, südame-
kene, nüüd kanna selle eest hoolt, et Doc-
tor midagi süüa saab! Midagi õige ka-
rastawat! Kas sul on hääd haput pii-
ma?
Mathilde [karistawa pilguga Bahrenfeldi

pääle.] Haput piima - ja seda peate te saama, härra Doktor!
Schlemminger. Nii, nii! Mulle ka üks taldrek, ja siis natukene liha!
Mathilde. Silmapilk! [Ära parem. p.]
Schlemminger. Tee oma asi hästi!

12. etendus.

Bahrenfeld. Schlemminger

Schlemminger. Nii siis, mu armas härra Doktor, kuidas teie käsi käib?
Bahrenfeld. Tänan!
Schlemminger. Ja kui priske te wälja näete! - Ma ei tea, ma lähen iga päewaga wanemaks! - Ja missugust laitusita suweülikonda te kannate! Mul on ikka weel oma tookordne wana tapet seljas. [Waatleb oma kuube.] Aga sääl näeb jälle, kes raha teenib.
Bahrenfeld [ikka tagasihoidlik.] Si ole nii suur asi!
Schlemminger. Aga, nagu ma kuulen, olete te mulle metsa järgi tulnud!

Bahrenfeld. Ja! - Aga kuumus -
Schlemminger. Ja, see kuumus! Sellega peab harjuma! Waadake, mul on tāna juba oma kuus tundi pāiksewanni siljataga.
Bahrenfeld. So, so! - Ja mis teeb siis meie paljusōelutud põllupidajate hāda?
Schlemminger. Millalgi ei olnud lugu halwem, kui just praegu. Tōepoolest te olete parajal ajal tulnud, et seda korda oma silmaga nāha.
Bahrenfeld. Aga see on ju tore!
Schlemminger. Ei, see on hirmus! Need kulud! Mis te arwate, mis mul sõnnik ūksi maksma lāheb. Põld ei anna ju enam midagi! Ta on ju nii wana ja ārā kurnatud. Ja siis weel tööliste palgad ja wiljakauplejate kiskumine. Ah, ma ei tohi enam sugugi selle pāāle mōtelda! Ja nüüd saadeti mulle koguni weel kaks ohwitseri ja ūks rittmeister korterisse! Ja weel niisugusest peenikesest rügemendist.

Need härrad on ära hellitatud. Ja – mu Jumal, ma pole ju mõni rikas mees! Ei nende maitse pole mul midagi! Sääl eesrii de taga istuvad nad [näitab portiere pääle] ja söövad keedetud vanaloomaliha ja rõdiseid.

Bahrenfeld. Küll nad juba rahul on.

Schlemminger. Nad peavad, nu ausalsem, nad peavad! – Aga mitte üksi munesid ei ole! Ah, neid pahandusi, mis nii kõrvalt kaela sadavad! – Waadake, sääl on mul üks kuni üle aedne.

Bahrenfeld. See on tõepoolest paha!

Schlemminger. Kakskümmend aastat juba vihastan ma selle inimese üle.

Bahrenfeld. Kibe! Väga kibe!

Schlemminger. Sääl all, minu mõisa lõunapoolses küljes lähevad meie piirid kokku! Kitsas heinamaa-

riba mõlemil pool oja kaldal. „Aasatoruks" hüüitakse teda, on tema omandus ja ulatab pool penikoormat minu krundi sisse. Kui ta ûks mõistlik inimene oleks, siis lāheks see ju kûll. Aga ta on niisugune õige pururumal, puupää talupoeg, kes mind narrib, kus ta aga saab. Oma maa pääl marsib ta minu põldude keskel! Ta püüab mu kalad ära ja laseb mu metskitsed ja hirwed maha. Alles eila leidis mu metsaülem poolmādanenud põdra. Waene loom puges Aasatoru-peremehe kuuli ga minu mētsa, et sääl surra. Suba ammu tahan ma sille kelmi käest seda maariba ära osta, aga ta ei anna teda käest, mitte kolmekordse hinna eest. Ta narrib mind ûhte-wiisi, ta teeb mul elu hapuks, kus ta aga wõib ja siis usute teie sääl riigipäewal, et meiesugune siin wāljas aina õnnepäewi elab.

Bahnenfeld. Aga siis kaebage see inime ometi kohtusse!
Schlemminger. Ma ei saa ju midagi tõeks teha. Mitte ühelegi minu inimestest pole veel korda läinud seda rebast wärske töö pealt tabada! – Ah, ei ole kerge meie sugusel. – Aga sääl tuleb Friedrich, ja nüüd unustame korraks mured ja hakkame sööma.

13. stendus.

Endised. Friedrich.

Friedrich [kahe kausi hapupiimaga par. poolt. Muu kraami, nagu söögi-nõud, leiva jne. toob ta selle ajal, seniks laua pahemal pool.]
Schlemminger. Mis sul siis on?
Friedrich. Hapu piim!
Schlemminger. Ja! – Tere perenaene, minu Mathilde. – Nüüd siis laske endale hää maitsta, härra Doktor!
Bahnenfeld. Seda teen ma häämeelega!
Friedrich. Härra Schlemminger, kas te

endal sellega wiimati kõhtu ära ei ix-xu?

Schlemminger. Ole muretu.

Friedrich [ära parem. poole.]

14. stendus.

Schlemminger. Bahrenfeld. Sis. Friedrich.

Schlemminger. Te peate muidugi rahul ole-ma.

Bahrenfeld. Aga iseenesest mõista! Kui teil xäsi nii halwasti xäib.

Schlemminger. Aga teie ei xahetse! Küll te leiate, xui palju õnnistust seesuguses lihtsas elumiisis peitub! Waadake mind! Waadake mind! Siin on teil silma ees hapu piima, juustu, kartulite ja uxi-leiwa ekstrakt.

Bahrenfeld [tahab midagi ütelda, aga ei saa sõna.]

Schlemminger. Uxkuge mind [rõhuga] nende wähuste päewade jaoxul, mis te siin mõõda saadate, saab teist hoopis teine inimene! Ma ütlen teile - hoon. -

mikati püm ja jäme leib, siis wäljas
põldudel hapnik, selle juurde tubli
pahandus töölistega, see awaldab suu-
repäralist mõju kehaliste jõudude
ümbertöötamise kohta! Ja niiud asu-
me oma hapupiima kallale! See on
minu maiusroog, - loodetawasti ka
teie oma!

Bahrenfeld. Mina olen kõigega rahul!

Schlemminger. No siis prost, härra Dok-
tor!

Bahrenfeld. Hääd isu!

Schlemminger [wõtab lusikatäie, tõm-
bab näo wiltu.]

Bahrenfeld. Tore! Päris suurepäraline!
Ja kuidas ta janu kustutab!

Schlemminger. Eks ole? - Aga ma ütle-
sin teile ju kohe! Te ei pea muidugi
mitte mõtlema, et me ainult hapupii-
ma sööme!

Bahrenfeld. Hoidku!

Schlemminger: Nü waesed me siis ometi

ka ei ole! - Täna õhtu näitusexes saame wärsket tangu wersti!

Bahrenfeld. Rõõmustab mind! Ma armastan wäga seesugust lihtsat toitu! Waadake, sääl olin ma hiljuti riigikantsleri juures lõunaks! Usute te et see mulle imponeerida wõis?

Schlemminger. So so! Ja mis sääl siis söödi?

Bahrenfeld. Sõögikaart oli õieti ütelda suurepäraline, aga kui niimoodi asjast kõrgemal seisad nagu mina —

Schlemminger. Noh, mis sääl siis kõik oli?

Bahrenfeld [loeb kergelt üles.] Kõige esite kõige peenemast wäljawaletud Rootsi eelsöök, selle juurde toredat wana rotweini ja Griegi Peer Gynt'i muusika! Sellele järgnes külpkenna-leem ühe reinweiniga, ma ütlen teile, selle juurde Wagneri „Tannhäuser-ouvertüre". Aga teie ei söö ju sugugi, härra Schlem-

minger!
Schlemminger. O, küll ma juba söön, palun, jutustage aga edasi.
Bahrenfeld. Sus anti lachs forelli trüfli wöi sees ja Tokaierit, mis 50 aastat wana.
Schlemminger. O- kurat wötku seda waesust!
Bahrenfeld. Selle järele tuli suurepäraliselt maitsew metskitse praad, sus animaksa pasteet Madeira-gelees, lõpuks Brüsseli nuumkana shampanjeriga ja orkester mängis „Sõbusat talupoega."
Schlemminger. Ja muidugi! Ja sääljuures ei peaks sotsialdemokradiks hakkama! Terwet iseloomu jõudu on waja, et seda rahuliselt päält kuulata! Siin istud wäljas jumala üksi, kesk laia ilmaruumi ja ei näe midagi, ei kuule midagi ja ei ole muud kui tööd ja muret

ja-ja-
Bahrenfeld [naljatades.] Ja tüsed saawad nii häid asju süüa!
Schlemminger [naerab.] Ja, see on täpselt nii.
Friedrich [paremalt poolt sõrgiga]
Schlemminger. Aga sääl tuleb ju weel midagi! Mis häädsel siis sääl on?
Friedrich. Õilane kotlett!
Schlemminger. Inimene, osta endale prillid! See on ju linnupraad!
Bahrenfeld. Lõhna järele otsustada on see seapraad!
Schlemminger. Fja! - Parisi kokka ei jõua waene põllumees muidugi mõista pidada!
Friedrich. Härra Schlemminger, ma tegin praegu ühe toosi merewähki lahtiff!
Schlemminger. Mis? Merewähki? - Ja kuidas tuleb süs see minu majasse?
Friedrich [kohmetult] Fja - ma ei tea, - ühekorraga oli ta siin!

Schlemminger [teist juttu tehes.] Mis sul siis weel on?
Friedrich. Juustu!
Schlemminger. Kas soowite, härra Doktor?
Bahrenfeld. Ma tänan! Ma söön juustu ainult suurtel pühadel.
Schlemminger. Siis muudkui wälja!
Meyer [on pahem. poolt nähtawale tulnud]

15. etendus.

Endised. Meyer.

Friedrich [näeb Meyerit, kui ennast ümber pöörab.] Kas kuulsite? Wälja minema peate!
Meyer. Ei, ma ei lähe wälja! Härra Schlemminger aidake mind ometi!
Schlemminger [kes ümber waatab.] Härra Meyer! Ja mis siis öieti on, mu armas härra Meyer? –
Meyer. Ma ei oleks uskunud ial et teie juures nümoodi wöib saada wastu wöetud. Tuleb see inime sääl mulle püssiga kallale.

Schlemminger. Mis? - Aga nüüd ütle õige, Friedrich, mispärast ei pane sa paremini tähele?

Friedrich. Aga härra Schlemminger, kedagi oleks ma siis pidanud wälja wiskama?

Schlemminger. Seda teist!

Friedrich [Bahrenfeldi päale näidates.] Seda!

Schlemminger. Ja! - Ei! Ei! See teatawi ei ole ju sugugi weel siin!

Friedrich. Oh, härra Schlemminger, lasce mind pajuki päale!

Schlemminger. Ja, seda ma teen! Ja kui sa kord sunnud oled, siis topitaxe sind wälja ja pandaxe museumi! Nüüd aga tuvi sa härra Meyerile midagi süüa! Süa! Härra Meyer on minu sõber! Mõistad?

Friedrich. Wäga hästi! [Lonkab ära par. poole.]

Meyer [naeratab uhkelt ja rahuldu-

tult alla jäänud Friedrichile näkku]
Schlemminger. Ja nüüd, mu armas härra Meyer, kuidas siis äri öitseb?
Meyer. Tänan. Halwasti!
Schlemminger. So! Noh, siis wõime käsikäes käia. Minul läheb nimelt jälle kord hirmus sandisti!
Meyer. Na, selle eest wõin ma teile wähemalt hää teate tuua.
Schlemminger. Ja see oleks?
Meyer. Aasaoru omanik on surnud! Täna hommiku wara sai ta rabanduse! Aasaoru krunt on waba — minu käes müüa!
Schlemminger [kohkunud, sus] Meyer-önneseen, ma tahaks teid kaelustada! Mina ostan selle krundi!
Meyer. 20.000 marka!
Schlemminger. Ah ei! Kust pean ma siis praegu 20,000 wõtma?
Meyer. Wäikene asi!
Schlemminger. He, wäikene asi!

Naljahammas niisugune, see härra Meyer! Aga sellest pärastpoole! Nüüd tahaks ma härrasid üksteisega tutwaks teha! Nii siis see on härra Doktor Bahrenfeld, riigipäewa saadik. Ja see on härra Meyer Frankenfurdist - kõige tublim ärimees terwel Saksamaal! Ja kui priske te wälja näete, härra Meyer! Eksole, härra Doktor, küll näeb härra Meyer priske wälja!

Bahrenfeld. Ja - wäga!

Schlemminger [sisseastuwale Friedrichile] Mis sul sääl on?

Friedrich. Hapu piim!

Schlemminger. Meie hapu piim on nimelt eeskujuline.

Meyer. Nagu kõik, mis söödaks teie pool. Kui ma mõtlen meie austri-eine pääle weel!

Schlemminger. Ärge mõtelge armas. Meyer, söögi! [Friedrichile.] Ja sina tood

nüüd kaks pudelit selterst.
Friedrich [ära par. poole.]
Schlemminger [Bahrenfeldile.] Ma olen sellest pumbawast ära tüdinenud. Kui kord wast mitte enam nii palju ei ole, et –
Meyer. Aga härra Schlemminger – mees nagu teie! Ma ütlen teile, härra Doktor –
Schlemminger [rahutult.] Ärge ütelge midagi armas Meyer nägu petab!
Meyer. Kes tunneb ari nii nagu mina, see ei lase ennast petta!
Schlemminger. Nii siis, armas Meyer, me pole üksteist nii ammu enam näinud, siis ärme ometi kohe ärist juttu teeme. [Rõhuga.] Härra Doktor Bahrenfeld on nimelt teoretiliselt, see tähendab põhjusmõtteliselt meie waenlane! Ta on tulnud, et põllumeeste häda tundma õppida.
Meyer [purtskab naerma.] Sellega tal õnne ei ole! [Schlemmingerile.] Sel

aastal on teil oodata weerand-miljoni-line ülejääk!

Schlemminger [Bahrenfeldile] Kerge-meelne wõõrkael, see härra Meyer, kui-das ta weerand-miljonitega oma ümber pillub!

Friedrich [tuleb seltsiga walabsirre] Meyer. Sellepärast, härra Schlemminger, ma ütlen teile ainult, kui ma olexin poissmees ja noor ja ilus ja rikas ja pää-legi weel paarun, ainult ühe teie tütar-dest wõtaksin naaseks!

Bahrenfeld. Ohoh, härra Meyer, wõi kaasa-wara kütt!

Schlemminger. Ja muidugi! Kaasawarakütt! — Küll saaks ta tüssata! Noh prost!

Meyer.
Bahrenfeld. } Prost!

Schlemminger [maitsja toonis] Aah! [Seab klaasi laua päale.] Fore! Fore! Ma ei olexs ialgi arwata wõinud, et ennast kord weel seltsi ule waimustan.

16. etendus.

Endised. Susanne.

Susanne [tuleb kandikuga, mille päal täidetud shampanjeri klaasid portiere wahelt sisse.] Palun, mu härrad, siin on midagi jänu kustutuseks!

Schlemminger [ehmatanult.] Ja, mis sul sääl siis on?

Susanne [naiwselt.] Sekt-papa.

Schlemminger. So so [Bahrenfeldile.] Ma näen, mu abikaasa on shampanjeri tuua laskunud! [Susannele.] Noh, see on ilus mu südamekene, et sa ka meie päale mõtlesid! Ainult ei peaks sa seda kallist kraami mitte niiviisi ümber kandma! Wõiksid maha pillata! Kui ainult igal juubeliaastal kord sedasugust enesele lubada wõib, siis peab ka korraliidlikult temaga ümber käima. Kas saad sellest aru, mu laps?

Susanne. Ei!

Schlemminger. So! Ja miks siis mitte?
Susanne. Sest et me juiga päew shampanjerit joome!
Schlemminger. Kuidas - iga päew? Sellest ei tea ma ju sugugi! Wõi siis minu seljataga joote teie sekti?! Na, ma mänxan, ma pean teile leivaxorwi wähe xõrgemale riputama, ja shampanjeri korwi nüüsama! - Aga et ta juba xord siinsen, siis joome ta ära, selle shampanjeri! - Nii siis, prost, mu härrad!
Bahrenfeld [maitseb.] Hm - Prantsuse!
Schlemminger. Ah ei, nii xõrgele me ei ulata!
Bahrenfeld. Veuve Cliquot!
Schlemminger [waatab aralt Susanne otsa] Kas sa ei tahaks wahest jälle söögituppa minna, mu armas?
Bahrenfeld [Susannele.] Ja missugune imexena kleit teil seljas on!
Susanne. Ja, ka meie kleidid tulewad Parisist!
Schlemminger. Ja muidugi, mu kallike, ja muidugi! Aga seda oleks Dexteri härra kleidistgi

ära tundnud, ka ilma et sa seda
ütelnud oleksid. Sa müüd mine jälle
lauda!
Susanne. Ja! [Ei lähe aga mitte.]
Meyer. Selle juures tuleb mul meelde,
mul on sääl üks saadetus sekti, här-
ra Schlemminger, Prantsuse sekti –
2000 marga eest võite ta oinale saada.
Schlemminger [tusaselt.] Mis te mõtle-
te! Sekti! Kelle jaoks siis?
Meyer. Viimane kord oli kahetuhan-
da viiesaja eest!
Schlemminger. Armas Meyer, teie eksite!
Susanne. Ei, papa, härra Meyer ei eksi
mitte, ma tean seda kah!
Schlemminger. Te eksite, ütlen ma!
Mõlemad! Sa sellega lõpp!
Meyer. Hää, eksime siis! Aga te võ-
tate ometi selle shampanjeri ära!
Eks?
Schlemminger [on püsti tõusnud,
hoiab käed kõhu pääl.] Oha! – Ma

märkan praegu, et ma seda pagana
jooki, seda sekti, siiski enam ei kanna.
Mu härrad, palun, vabandage mind
üks silmapilk! Ma pean paar Hoff-
manni tilka sisse võtma. Ma olen
kohe jälle tagasi! Aga ärge kõnelge
põllupidamisest. [Ära pahem. poole.]

17. stseen

Bahrenfeld. Susanne. Meyer.

Meyer. Suurepäraline inimene, see härra
Schlemminger, – ja sekti võtab ta kah
veel!

Susanne. Iseenesest mõista võtab ta! Aga
nüüd olge teie ka kena, härra Meyer, ja
jätke meid natukeseks üksinda – me
kihlasime endid nimelt ennist ära!

Bahrenfeld [naerab.] Aga Susanne!

Meyer. Ah! Na, ma soovin siis ka õnne! –
Ma leian, et see on imekena, et teie usalda-
te seda mulle! Ja üks kavaler teab, mis
tal tuleb teha! Siis jällenägemiseni!
[Ära pahem. poole.]

18. stendus

Bahrenfeld. Susanne.

Susanne [tõttab Bahrenfeldi käte wahele.]

Bahrenfeld. Aga ütle õige tüdruk —

Susanne. Ah, jäta ometi! Kas tead mis ma laua juures tähele panin?

Bahrenfeld. Ei, aga ütle mulle!

Susanne. Rittmeister lipitseb Hedwigi ümber!

Bahrenfeld. Hää!

Susanne. Ja Gertrud härra von Schumachi ümber.

Bahrenfeld. Kah hää!

Susanne. Ja enna kõige kolme ohvitseri ümber!

Bahrenfeld. Suurepäraline!

Susanne. Ja mina tahaksin et meie ved kolmekesi kõik mehele läheksime!

Bahrenfeld. Aga mispärast siis?

Susanne. Et papaal siis õige palju raha vleks wälja laduda.

Bahrenfeld [naerab.] O sa wärnkael! [Suudleb teda.] [Kuuluvs e Schlemmingeri tulevat.]

19. ctendus.

Schlemminger. Bahrenfeld. Friedrich.

Schlemminger [tuleb pahem. poolt tagasi] So, siin ma olengi!

Susanne [ära portiere vaudu.]

Schlemminger [kes talle järele on waadanud.] Wäikene edevus! Parisi kleitisid tahab teine vanda! Sellepärast seletasin ma talle, et see kilbuxene, mis tal sääl seljas on, Parisist on tellitud! [naerab.] See on muidugi mõista Berlinis walmis ostetud! - Waadake, härra Doktor, seesuguseid vanaluusi tuleb tarwitada, kui abielus oled. - Ärge teie abielusse astuge! Ärge ialgi abielusse astuge!

Friedrich [par. poolt, et söögi nõusid ära wiia.]

Bahrenfeld [seespidise rahulolemisega]

Te näete ju õige haiglane wälja.

Schlemminger. Ja-ma ei ole nimelt sextiga harjunud! Aga-kus siis härra Meyer on?

Bahrenfeld. Ta läks ka Kolfmanni tilkasid wõtma.

Schlemminger. Kah! O, see shampanjer! [Friedrichile.] Friedrich, muretse selle eest, et härra Meyer puhata saab ja ütle talle, ta oodaku minu pärast.

Friedrich. Wäga hää! [Ära paremat poole.]

[Mathilde, tütred ja ohvitserid tulewad söögisaalist.]

Schlemminger [sisseastujate päale tähendades. Bahrenfeldile.] Nüüd wõin ma teid ka ohvitseridega tutwaks teha!

20. stendus

Endised. Ohvitserid. Mathilde ja tütred.

Schlemminger [läheb neile wastu; peenikesil wiisil.] Ja nüüd, mu

härrased tahan ma teile weel härra Doktori Fritz Bahrenfeld'i esiteleda, oma auustatud ja armast ametiwenda rügipäewalt. [Ja wõtab Bahrenfeldil kes süamaani ees pahemal pool seisis, käest kinni ja wüb teda mõne sammu edasi. Süs Bahrenfeldile.] Teile aga, mu arwuwääriline härra ametiwend esitelen ma seega härra rittmeister Damrad'i, ma esitelen teile härra leutnant von Podwilsi ja esitelen teile härra leutnant von Schurachi! Minu tütred Hedwig ja Gertrud! - Minu abikaasat ja mu tütart Susannet tunnete te juba.

Mathilde. Aga nüüd, mu härrad, mille järel ihkab teie meel?

Schlemminger. Kas te suitsetate?

Rittmeister. Täname!

Mathilde. Nü süs minu härrad, teie soowid?

Susanne. Aga mamma, mida peawad

härrad siis weel soowima? Kui wiiest käigust ennast läbi oled söönud, siis on ometi köht täis! Minule maitses suurepäraliselt. [Schurachi poole.] Teile kah, leutnandi härra?

Schurach. Wäga, armuline preili! Kaviar, hummer, metsis, kalad ja kõik need teised palad rikkalikult kaetud laual, see oli suurepäraline—

Susanne. Ah, härra leutnant, te wõite ju tõesti luuletada. Näed sa, Gertrud, ma ütlesin ju kohe, et härra leutnant näeb wälja nagu luuletaja!

Gertrud [huwitatud.] O palun, seda ütlesin mina!

Susanne. Hää küll, siis ütlesid sina seda!

Schlemminger [Bahrenfeldi ja rittmeistriga juttu ajades, rahutult.] Susanne, ära aga nii palju söömisest räägi! See pole sünnis, mu laps!

Susanne. Ei, papa! [Schurachile.] Sa

kas teil lõbus oli, härra leutnant?
Schurach [improwiterib.] O, väga!
„Sest elagu, hüüan ma
Sel lahkel majal ja daamedel ka!
Ka elagu kaua lesk emand Cliquot,
Sest kes meist siis mitte shampanjat ei joo?
Ja kas ei - - -
Susanne. Kas sa näed, papa, kui hää
tuju härradel on!
Schlemminger. Ja, ma näen. [Ees pah. pool
Bahrenfeldile.] Mis see sääl merewähjast,
shampanjerist ja kaviarist ütles on mui-
dugi teada ainult luuletus!
Bahrenfeld. Ma mõistan-teie koka luuletus!
Rittmeister [on wahepääl Schurachi juurde
astunud.] Ja! - Meie rügemendi luuletaja! -
Ja ei wõi teisiti! -
Hedwig. Ja ta luuletab nii ilusti, nii arm-
salt, nii kõlbluse radadel! Kas teie ka
ei leia, härra rittmeister?
Rittmeister. Muidugi, armuline preili!
Susanne. Ja nii loomutruult! Kas te ka

ei leia härra Doctor?

Bahrenfeld [naerab.] Muidugi! Modern kunst on ka meie sõjawäe juba ratsutitesse wõtnud!

Gertrud. Oh ja, ma leian see on imetore! Kuidas äimult alati niinguses tujus saab olla!

Podwils. O, armuline preili, seda pole sugugi tarwis! Rahul istuda ja lumejumalannat oodata wõib iga tsiwilist! Aga luuletada, kui seda mantaxs, see on meie kõwem külg! Säält tulebgi soldat nähtawale, distsiplin, kõrgem waimline jõud, raudne tahtmine. Ja kui soldatmidagi tahab, siis wõib ta seda kah!

Rittmeister [naljatades.] Ja kui ta seda mitte ei wõi, siis pistetaxse ta niikauaks puuri, kuni ta wõib! — Te naerate mu daamed, aga te nägite ju, et meil tarwis polnud oma luuletajat puuri pista! — Te tegite oma asja hästi, mu armas Schu-

rach!
Mathilde. Ja nüüd, mu härrad, panen ma ette parki jalutama minna. Kes aga armsamini kaaketti või tennist mängib, leiab võimalust ka seda teha. Poole tunni pärast ootan teid kohvile!
Rittmeister [Hedwigile käevart pakkudes]. Kas tohin paluda, armuline preili.
Schurach [ulatab Gertrudile käevarre.]
Podwils [järgneb neile Susanne seltsis.]
Susanne [nõutab ära minnes Bahnenfeldi poole.]
Schlemminger [Bahnenfeldile.] Kas te ei saadaks minu abikaasat?
Mathilde. See oleks väga lahke, kuid ma tänan! Ma taheks parem koju jääda! [Jahe kummardus Bahnenfeldi ees, ära paremale poole.]
Bahnenfeld. Mul läheb just nüsama. [Kummardus]
Schlemminger. So so! - Na - siis jään ma ka siia!

21. etendus

Schlemminger. Bahrenfeld.

Schlemminger. Ja! – Ja nüüd, härra Doktor mis wõiks minu jaoks weel toredamat olla, kui juttu ajada ühe nii teadus rikka mehega, nagu teie! Meie aeg on ju nii raske, ja rist, mis meil kanda, nii walus, et mitte kullalt ei jõua kõnelda selle meeleheitliku olukorra üle, – muidugi mõista ikka sellelt waatekohalt, et abinõuusid leida!

Bahrenfeld. Ei ole kõige wähemat kahtlust, et nõndanimetatud wiletsus on olemas. Töösse pandud kapital toob kõigest üks kuni kaks protsenti sisse ja see p see häda ongi. Kui teie warandus nüüd nii suur on, et te sellegipärast oma daamedele Parisi ülikondi wõite muretseda, et te sellegipärast kõige kallimat kaviari ja kaks kuni kolm seltsi sekti oma kodanlisele lõunalauale wõite tuua, siis ei lähe

see ju ühelegi inimesele korda!
Schlemminger [unustab ennast.] Eks ole?
Bahrenfeld. Põllumehe häda on ~~aga~~ sellegipärast olemas!
Schlemminger [kes algusel kartlikult päält kuulas, kergemalt.] Ja, ja ma röömustan, et te mu'ga nõuus olete!
Bahrenfeld. Nüüd on sellegipärast teine küsimus olemas, ja nimelt, kuidas on lugu, kõrgemalt waatekohalt waadates, liigse waranduse kuhjamisega, hüglasuurte mõisate olemiseõigusega, mis ühele kõik kätte ja sadadelt iseseiswuse wõtab!
Schlemminger [teeb liigutuse]
Bahrenfeld. Kuid sellest ärme räägime!
Schlemminger [kergendatult] Ei, ei, jätame see!
Bahrenfeld. Räägime millestgi muust! – Te saite ometi mu kirja kätte?
Schlemminger. Ja, ja muidugi!

Wanemuise
näitelaw
TARTUS.

Bahrenfeld. Ma nimetasin sääl weel üht teist punkti —
Schlemminger. Ah so-te mõtlete Susannet —
Bahrenfeld. Õnnaõige!
Schlemminger. Ja, tervised andsin ma ära, mu tütar tänab teid isiklikult, ta pole ainult weel aega sellens saamud, ennast teile pühendada! — Kahjuks!
Bahrenfeld. Ka mina ütlen „kahjuks", sest ma igatsen selle järel teie tütrele jälle kord — e — Mul ei ole küll tarwis wist iseäranis nimetada, et mul sügawam lugupidamus —
Schlemminger. Ei, ei seda pole teil tarwis! Ja mis nüüd teie kirja teisesse punktisse puutub, siis — siis — siis jääme õige parem esimese juurde!
Bahrenfeld. Sellepärast palun ma teie otsust teada saada.
Schlemminger. Te palute siis, et ma

õieti aru saan, minu tütre kätt?
Bahrenfeld. Jamuidugi!
Schlemminger. Ja - waadake auustatud härra doktor, teie kosimine auustab mind ju wäga, aga ma ei tea, mis mu naene selle kohta ütleb. Seesuguseid asju jätan ma täiesti oma naese otsustada.
Bahrenfeld. Noh, siis wõiks ju kohe teie abikaasaga rääkida!
Schlemminger. Ja, seda wõiks küll! - Aga ma ei tea ju ka weel mitte, kuidas Susannega lugu on!
Bahrenfeld. Teie preili tütre eest arwan ma seista wõiwat.
Schlemminger. So, so! - Kui sellest aga siisgi midagi wälja ei tule?
Bahrenfeld. Siis oleks teil tulewal talwel rasked istumisepäewad oodata!
Schlemminger. Nüüd hakkate juba jälle sellega pääle! [Läheb par. p. ja hüüab.]

Mathilde! [Tulib jälle Bahrenfeldi juurde] Teie soowi pean ma ju täitma, kuid lubada ei wõi ma muidugi kõigewähemat! Sgatahes-no ja-nagu öeldud —
Bahrenfeld. Ja muidugi!
Schlemminger. Eksole?
Bahrenfeld. Täitsa minu arwamine!
Schlemminger [waheaeg.] Aga kuhu ta siis jääb? [Läheb parem. p. trepist üles.]

22. etendus.

Endised. Mathilde.

Mathilde [astub talle ukse pääl wastu.]
Schlemminger. Kuule, Mathilde, doktori härra tahab su wäimeheks saada.
Mathilde. Noh [pilk Bahrenfeldi ja Hispania waheseina pääle] seda ma ka ootasin!
Schlemminger. So so! Seda ootasid sina? Na, - sääl te näete, härra doktor, kui wäga minu naene teid hoiab! [Mängib kommetit.] Aga kuidas siis

selle junkruga lugu on?
Mathilde [ei saa aru.] Missugune junkruga!
Schlemminger. Na, sellega, - kellest sa mulle hiljuti pikalt ja laialt jutustasid -
Mathilde [saab viguist aru.] Ah so - sellega!
Schlemminger [võõnustatud.] Ja! Sellega!
Mathilde [ei pea vastu.] Sellega ei ole midagi!
Schlemminger [nagu pilvedest kukkunud.] So - midagi! Härra Doktor, te lubate mulle ometi mõni sõna oma abikaasaga - nii öelda nelja silma all!
Bahrenfeld [ees pah. pool.] Kuidas võin - sin ma seda keelata!
Schlemminger [võtab Mathilde otse par. poole. Siin sõsistades väga ruttu.] Kas sa siis aru ei saa, et mind kraavi ajad!
Mathilde [kehitab õlasid.]
Schlemminger. Aga mis peab siis nüüd saama?
Mathilde. Sa ikka pead Susanne talle andma!

Schlemminger. Hoidku!
Mathilde. Nad on ju juba üksteisele suud andnud!
Schlemminger. Härra Doktor!
Bahrenfeld. Palun!
Schlemminger [tehtud sõbralik]. Oh, palun, ainult üks silmapilk veel!
Bahrenfeld. Olge nii lahke!
Schlemminger [Mathildele]. Noh siis suud andnud! - Ma mõtlen, sa tegid omneti lepingu?
Mathilde. Susanne ei pidanud lubamist!
Schlemminger. Muidugi! - Jälle see pagana tüdruk! Aga see ei või minu tahtmist ümber lükata! Suudlemisest teie naesed ju ei sure! [Waljemini.] Ja sellest abielust ei tule midagi välja!
Bahrenfeld [kes viimaseid sõnu kuulis.] Siis võin ma küll jumalaga jätta!
Schlemminger. Aga miks siis kohe?
Bahrenfeld. Mis pärast alles homme või ülehomme!

Schlemminger. No ja - seda küll - aga waadake, see on päris äpardus. Me ei saa kaugemale. Kuidas röömustasin ma teie tuleku üle. Ma lootsin, et mõni aeg üheskoos tööd teeme, üksteisest arusaamist lootsin ma, ja nüüd ei ole jälle kord teiega midagi pääle hakata.

Bahrenfeld [teib kahetsewa liiguture] Sedasama ütlen ma teie kohta!

Schlemminger. No - siis kuulge! Kui ma siis teile oma tütre ikka andma pean, oma südamelapse, oma silmatera, kui te siis ilma mu tütreta enam elada ei wõi, kui teie maapäälne õndsus selles seisab, kas ma teile oma tütart annan wõi mitte - kui ma teid siis õnnelikuks pean tegema -

Susanne [kes juba mõni aeg tagapool seisis ja päält kuulas, tuleb ette.]

23. etendus.

Endised. Susanne

Susanne. Aga papa, miks sa nii pik-

ka juttu teed? Me oleme juba ammugi
valvatud!
Schlemminger. Ilma minuta?
Susanne. Jaaa. –
Schlemminger. Ja kui ma nüüd ei luba?
Susanne. Siis panen ma putru!
Schlemminger. So so! Na, siis näitan
mina sulle, kuidas putru pandavse ja
kuidas ennast ilma oma isata ära
vihlatavse!
Bahnfeld. Aga –
Schlemminger. O palun, härra Doktor,
mingisugust aga! Meie ei ole siin
mitte riigipäevas, kusteie käik pa-
reminiteate! – Teada tahate! Siin
oleme minu majas – [Wõtab Susanne
käeraudmest kinni.]
Susanne. Aga mis see siis peab tähendama,
papa?
Schlemminger. See peab tähendama, et
sind nüüd kinni pandavse!
Susanne. Kinni?

Schlemminger. Ja muidugi! Siia kärwaltwa-
kesesse lähed sa! [Näitab pah. poole.]
Susanne [Bahrenfeldile.] Siis pead sa
mind päästma, Fritz!
Bahrenfeld [Schlemmingerile.] Ja mina
wabastan ta! Kui ka mitte sellest toast
[on ka pah. p. näidamist], siis ometi teie
wõimusest, härra Schlemminger!
Schlemminger. Seda saame ju näha!
Bahrenfeld. Ja muidugi, härra Schlem-
minger, seda saame me näha!
Schlemminger. Ja mina ütlen teile, mina
Susannet teie ei saa! [Lööb rusikaga
laua pihta.]
Bahrenfeld. Ja mina ütlen teile, Susanne
saab minu naeseks! [Lööb laua pihta.]
Susanne. Ja mina tõetan seda kosi-
mist jõudumõõda! [Lööb laua pihta.]
Schlemminger [langeb tooli päale, Mathil-
dele.] Nüsugune wõrukael, nüsugune
jumalast mahajäetud wõrukael.

(Eesriie.)

Kolmas waatus.

[Näitelawa nagu enne. Bahrenfeld seisab trepi juures ja kõneleb ülespoole Susannega. On arwata, et Susanne kohe kohe säälsamas pah. p. kõrwal toas kinni on.]

1. etendus.

Bahrenfeld. Susanne.

Bahrenfeld [reisiwalmis]. See ei lähe, mu ingel, nad on wõtme ära wõtnud!

Susanne. Aga ma pean sinuga weel kord rääkima!

Bahrenfeld. Aga mil wiisil ainult! Ma ei wõi neil asja oludel mitte minutit kauemaks teie majasse jääda.

Susanne. Mine all kohe pah. kätt ümber mäja ringi ja oota mind. Ma kargan aknast wälja.

Bahrenfeld. Aga sa wõid haiget saada!

Susanne. Hoidku! Ma olen waremalt tihti nii teinud!

Bahrenfeld. Na, Jumala nimel!
Susanne. Ja sa jääd mulle ometi truuiks?
Bahrenfeld. Muidugi mõista!
Susanne. Ja sa ei jäta mind maha?
Bahrenfeld. Ei, mu süda, ma ei jäta sind maha!
Susanne. Aga waata korraks järele, kas ei ripu wõti wast uksepiida küljes.
Bahrenfeld [waatab suali uksepiida juures järele]. Ei, ta ei ripu, – see ei lähe siis kuidagi –

2. etendus.

Bahrenfeld. Mathilde.

Mathilde [kes wiimaseid sõnu on kuulnud kuna ta paremal pool seisab]. Ei, härra Doktor, see ei lähe kuidagi ja nii on hää!
Bahrenfeld [üllatatult]. O – armuline proua!
Mathilde. Ma näen teid siis ikka alles weel eksitamisetööl! – Seletused meie wahel on õieti ülearused. Sellepärast olen rõõmus, et juhus meid weel kord kokku juhtis! Kõigepaalt laske mind teile ütelda, et ma wihane olen! Mille üle, seda ei tarwitse ma teile wist enam seletada! Ma ütlen teile ainult üehe sõna, ja see sõna on: Wari!

Lahtiste kätega rõõti teid siin wastu!

Bahrenfeld. Ka mina olen lahtiste —

Mathilde [üratõrjuva käeliigutusega]. Palun, harra Doktor, ma ei ole weel lõpul! Kui oma pojale tulin ma teile wastu! Kuidas aga tänasite teie?

Bahrenfeld. Aga ma —

Mathilde [nagu ülewal]. Palun, ma ei ole weel lõpul! Kuna ma teid wäljas arwasin olewat jahi pääl ja põldusid waatamas, lühidalt, kuna ma teid suure rahwuslise ülesande teenistuses arwasin olewat, istusite teie tasahiljukesi minu salongi nurgas ja wiisite mu lapse eksiteele! Teie ülespidamine arwustamise jätan ma teie enese hooleks!

Bahrenfeld. Armuline proua, ma olen patune. Ja kui ma teid nii rääkima kuulen, põhjendatud pahameeles, siis tulen ma endale ette nagu mõni rõõwel. Ma tean, ma olen teie tütre „eksiteele" wiinud, nagu teie seda nimetate, sest minu — teie Susanne on perli Germania tütarde hulgast, kes ial midagi ei tee, mis ta wanemate meele järele ei ole. Sellepärast, armuline proua, auustan ma ka teid

ja neid kõrgeid emalikka tundmusi, mida ma teie juures tundma õppisin, ja mis nii waljult ja tungiwalt minu pääle mõjusiwad! Ma kahtsen ainult, et nad wiha kujul mu pääle läkitati! Wiimati tegin ma ju ainult, mis pärast poole ju weel nii tihti oleks juhtunud, kui — — na ja, kui! Aga kuna nüüd teie abikaas hääks arwas niimoodi otsustada, et sellest „kuist" midagi wälja ei tule, siis ei jää mulle muud üle, kui teie majast lahkuda kibeda tundmisega, et ülekohut olen teinud, mida ma wähemalt mitte esialgul enam hääks teha ei saa! Tumalaga!

Mathilde [kes siiamaani häämelega päält kuulas]. Teie tahate siis ära minna?

Bahrenfeld. Ma pean ju, armuline proua. Muidugi, te wõtsite mind lahtiste kätega wastu, armastusega, kui oma pojale tulite te mulle wastu, koguni jahi päälegi tohtsin ma minna! Te kosutasite mind sõõgi ja joogiga! Maiustega [pilk pah. p. lauale], mis muidu ainult teie abikaasa jaoks, kostitasite te mind. Mina aga, ma ei wõtnud neid lahkesti mitte ainult wastu,

mä tänamata röövisin teilt ka teie tütre ja ei tohi teile selle eest mitte wäimeestgi muretseda Mulle jääb siis ainult weel üks palwe üle, mälestage mind armastusega ja elage hästi, armuline proua! [Sügawa kumardusega küreltära pah. poole]

Mathilde [on pusti karanud]. Kuidas? — Ta terwe selle musutamise saaks ta ilma tasuta. Ei! — Ta peab ta naeseks wõtma! [Ära söögiruumi].

3. etendus.

Schlemminger [westi wäel par. pool: Tal on käed püksitaskus ja aegutab. Kuube kannab ta käenla all. Ta läheb kirjutuslaua juurde, wõtab, nagu esimesesgi waatuses, ühe liköri, siis sigari]. Wõtku tont seda Barenfeldi! Na, nüüd olen mä temast ju õnnelikult lahti! [Läheb sissekäigu juurde pah. pool. kõneleb Susannega, keda ta arwab weel kõrwaltoas olewat.] Nah ütle, mu südameke, kuidas meeldib sulle siis ka sääl sees? Kas sa ei tahaks parem wähekese wäljas olla, ohwitseride juures? — He? Na, wasta mulle ometi! — Wõi oled sa tõesti pahane mu pääle! — — So so! Wõi siis pahane! — Na,

just nagu sa tahad, kulla laps! Ma wõin seda ära kannatada. Aga seda ma sulle ütlen, ära sa mind pahaseks tee, muidu ei saa sa täna üleüldse enam wälja! Sul on just tarwis ka weel haawatut mängida! [Ta on ennast ägedaks rääkinud ja saadab oma kõnet käeliigutuste ja päänikutamistega]. Wõõrast mehest lased sa ennast suudelda! Oma isa ja oma ema seljataga! Kas me ei ole alati hääd su wastu olnud? Kõik, mis sa tahtsid, oled sa saanud. Hõbekingad ja lakksaapakesed ja Parisi kleidid ja sellest hoolimata wõisid sa oma häid wanemaid nii pahandada, sa tänamata laps, sina!

4. etendus.

Schlemminger. Mathilde. Friedrich.

Mathilde [parem alt poolt. On Sch. tükike aega waadelnud]. Mis sa siis siin õige teed?

Schlemminger [paneb sõrme suu juurde ja sosistab] Pst — ma pean talle natuke juttlust!

Mathilde. Ah, ta pole ju ammugi enam sääl sees!

Schlemminger. Mis? Mitte enam sees? [Wõtab wõtme

püksitaskust ja läheb ust lahti keerama. Kui ta tagasi tuleb, on tal tükk paberit näpu wahel ja loeb]. Härra Kurt Schlemmingerile! „Ei kraawi, mis sügaw, Ei müüri, mis kõrge!" Noodid on ta mulle ka weel juurde maalinud! Sâh sulle nüüd klaweritundide wili! – Aga kes talle siis ukse lahti on teinud?

Mathilde. Ta on läbi akna karanud! Gertrud on kogemata näinud!

Schlemminger. Läbi akna?

Mathilde. Ja! – Aknast tõllahoone katusele, tõllahoonelt kanakuuri katusele ja säält juurewilja peenarde pääle!

Schlemminger Oma Parisi kleidis!

Mathilde. Ja hõbekingadega!

Schlemminger. Niisugune wõrukael! [Jstub] Aga kus ta siis nüüd on?

Mathilde. Ma ei tea! Keegi ei tea!

Schlemminger. Sõitis ära! Sõitis ä– ? – Pane tähele, nad on üheskoos pütku pannud! – Sah sulle piirak! [Hüüab waljult par. poole]: Friedrich! [Siis tõttab kiirelt kirjutuslaua juurde,

mille päält ja suhwlitest ja kõrwal-laekatest ta midagi otsib]. Aga ma olen seda ju alati ütelnud! Wõi ei ole ma seda ehk mitte alati ütelnud? Ära hellita mul seda tüdrukut nii kangesti ära, olen ma ikka ütelnud! Aga ei! Oma tahtmist pidi ta saama, tema iseloomu ei tohttud alla suruda!

Friedrich [kürelt par. poolt]. Härra Schlemminger!?

Schlemminger [jätab otsimise]. Rakenda jalamaid mõlemad noored kõrwid ette! Tahiwankri wõtad sa! Me peame Dr. Bahrenfeldile järgi kihutama! Kas tublisti süüa said?

Friedrich. Ja muidugi, härra Schlemminger! Mul on kõht täis!

Schlemminger. Lambapää, kas hobused süüa said?

Friedrich. Need kah!

Schlemminger. Siis ruttu, tuhat nelja! Ma tulen kohe järele!

Friedrich [lonkab kürelt minema].

Schlemminger [otsib jälle] Ja – indiwidualiteeti pidi laps omandama! Oma – päraseks pidi ta

edenema! Säh sul nüüd indiwidualiteet! Nüüd on sul tast rohkem kui sul tarwis läheb! Wõi ei ole sul weel küll!?

Mathilde [suurelt waataja naesena]. Ja kui nad ka üheskoos ära on põgenenud? See poleks weel ammugi kõige pahem!

Schlemminger [jätab otsimise seisma]. Ah!

Mathilde. Seesuguse tête-à-tête järel pead sa tema ometi talle andma!

Schlemminger. Ma ei mõtlegi selle pääle!

Mathilde. Aga ma palun sind – kui sa ainult näinud oleks, missuguses olekus ma neid leidsin.

Schlemminger. Üks kõik! Terwes ilmas ei ole lille olemas, mille küljest mitte üks kordgi mõni liblikas ei oleks maitsnud!

Mathilde. So! Tälle kord sinu metsikud waated! Mina aga ütlen sulle, minu tütarde kallal ei maitsta! Ja ma küsin su käest, kus jaaks siis puhtus, nase hinge karskus, kultura kõige ülem õis!

Schlemminger. Täta see õite jutt pooleli. Waata

parem järele, kas kohvi valmis on, ohvitseridel saab jann olema! Ja Bahrenfeld minu Susannet ei saa! Meil tuleb küll veel nibedaid päevi näha, enne kui me selle pagana-plika tanu alla saame, aga Bahrenfeld teda ei saa!

Mathilde. Siis peab ta Jumala muidu maitsnud olema, nagu sina seda nimetad? Selle paneks ma tanu alla! Nii täesti kui ma Mathilde Schlemminger olen!

Schlemminger. Ja, see oled sa küll, – andku Jumal andeks, et sa see oled!

Mathilde. Wäljakannatamata oled sa!

Schlemminger. Muidugi, muidugi! Sina ajad asjad segi ja sellepärast olen mina väljakannatamata!

Mathilde. Aga mida sa siis õige otsid? Jäta oneti järele. Sa teed inimese ju päris narviliseks!

Schlemminger [ägedalt]. Hobuseid otsin ma! – Pollus – Bahrenfeld – Susanne – ei! – Naene, ära tee mind lolliks – oma võtmeid otsin ma! [Otsib oma puksi- ja westitaskud läbi, waatab kõigil pool järgi, kus nad olla võiks,

ja läheb siis ära ülesse minema pahemal pool)
Säält ta tulebgi!
Mathilde. Kes?
Schlemminger. Sinu kultura-õis! Puhas naese hing!
[Pühib higi]. No- Jumalale tänu, et ta jälle siin
on! [Tombab kuue selga ja istub]. [Waheaeg].

5. etendus.

Endised. Susanne.

Susanne [pahemalt poolt. Lustiline, nagu ei oleks
kõigewähematgi juhtunud]. Tere, saksad!
Schlemminger. No ütle õige, kust sa's tuled?
Susanne. Alt!
Schlemminger. So so, wõi alt! Ja mis sa siis all
tegid?
Susanne. Ma andsin Dr. Bahrenfeldile, keda kah-
juks kuidagi wõimalik polnud siia jääda meeli-
tada, oma „jällenägemiseni" tee pääle kaasa!
Schlemminger [waatab Mathilde poole].
Mathilde [waatab rahulikult otse oma ette, päältwaa-
tajate-ruumi, käed risti rinna all].
Schlemminger [Susannele]. Ja selleks pidid sa ak-
nast wälja kargama ja kalli kleidi ära rikkuma.

Susanne. Kleidil pole kõige wähematgi juhtunud! Ma olen wäga osaw seesugustes asjades! Palju ofawam kui teised! Kui sina näituseks oleksid alla karanud, püksid oleksiwad sul lõhki läinud. Pori sisse oleksid sa kukkunud. Minul seda ei juhtu! Ma lähen puhta jalaga kõige paksemast porist läbi ja hüppan aknast wälja, ilma et mul midagi häda juhtuks! See on ju ka nii lihtne! Põrandalt tooli pääle, tooli päält akna pääle ja säält wups, wups, wups astekaupa alla poole! Voila tout! Kuidas wõib sääljuures kleiti puruks rebida!

Schlemminger. Nüüd tahad sa küll wist weel tasu oma kunsttükkide eest.

Susanne [naljatades]. Seda just mitte, aga sa wõid mind ju jälle kinni panna!

Schlemminger [Mathildele]. Noh, mis sa ütled siis selle juurde?

Mathilde [ei taha laita ja teeb näo, millest näha wõib, et ta tundmused Susanne poolt on. Siis kõrwale puigeldes Susannele]

Mine alla, ohwitserid tulgu Mokkat jooma!

[Susanne ära mineku pääl]. See tüdruk peab mehele minema, meie ei saa tast enam jagu!

6. etendus.

Schlemminger. Mathilde.

Schlemminger. Ja arwad sa wast, et me tága töime saaksime, kui ta Dr. Bahrenfeldi oma on? See on mul just see paras! Süs on meil ühe asemel kaks, kes meile oppositsioni teewad!

Mathilde. Doktor Bahrenfeldi wõtan mina oma hoolde!

Schlemminger. Ja muidugi! Kas sa tunned seda Bahrenfeldi? Terwe ta elu olla wõitlus olnud, ütles ta. Aga tema wastased olla ikka alla jäänud. Ka lugu Susannega ei arwa ta kadunud! Ta olla ikka wõitnud! Ja mina olla ainult jonnakas äiapapa! Ja äiapapat toonitas ta nii, et ma peaaegu ise uskusin, et ma ta äiapapa olen. Kõige halwem on aga, et ma õieti täitsa tema meelewalla all olen! Meyer, wá eesel, andis ju kõik ära! Ja Friedrich, wá loba, latras alatasa. Ja Susanne ja ohwitserid, kõik nad rääkisiwad ju ära. Ja mu naene ja mu

tütred jooksewad ümber, ära ehitud nagu
pühade wasikad – ma olen ju päris äraand-
jate keskel!
Mathilde. Ah ja, sa waene waewatud mees!
Schlemminger. Ainus troost on, et ma neist ära-
andjatest aegamööda lahti saan! Näib, nagu
hakkaks rittmeister õnge. Ma nägin, et ta tub-
listi tiiwariipsu lööb!
Mathilde. Kui sa mind ometi alati oma sõnadega
ei tahaks haawata! – „Pühade wasikad" – „õnge
wõtma" – „tiiwariipsu lööma" – seesugused sõnu
ei taha ma ial enam kuulda! Minu tütardega
ei „tiiwariipsutata"! Palun, pane seda tähele. –
Aga uudishimulik olen süsgi! Kelle juures – noh
siis kõnele ometi!
Schlemminger. Ah sa arwad, kelle juures rittmeister
„tiiwariipsu" lööb?
Mathilde [tõmbab näo wiltu]. Na ja!
Schlemminger. Hedwigi juures! Nüüd saab see
ninakas tüdruk ka weel rittmeistrile mehele!
Mathilde. Seda pole ma ka teisiti oodanudgi.
selle kaswatuse juures, mis mina oma tütardele

osaks saada lasksin.

Schlemminger. Ja muidugi, — sinu tütred! Kui nad istuma oleksid jäänud, siis oleks nad minu tütred olnud! Nüüd aga saab üks rittmeistrile ja on muidugi mõista nüüd sinu tütar! Sina oled ülepää kõik üksinda teinud! Sina oled talle hariduse andnud, sina oled teda daameks teinud. Mina selle wastu, mina olen ju ainult idiot, perekonnatoga, kes päewa põldudel ümber longib ja õhtuti sõnniku-koormat teeb. Ja kui siis kord asjad uppakille lähewad, siis olete teie nii armulised ja annate mulle luba kinni maksta!

Mathilde. Ole wait! Ohwitserid tulewad.

Schlemminger. Nagu sa käsed! Ma olen siis wait! — [Ohkab]. Nüüd wärwi oma nägu ja naerata, mu waene Kurt Schlemminger!

[Ohwitserid tulewad pahemalt poolt].

7. etendus.

Endised. Susanne. Podwils. Gertrud. Schurach.

Schlemminger [lahkelt]. Noh, mu härrad, kas lõbus oli?

Prodwils. Tanan, suurepäraliselt! Aga me ei mänginud ainult, me käisime ka leie toredat parki waatamas!

Schurach. Ja! Armuline preili [käeliigutus Gertrudi poole] oli nii lahke ja näitas meile kõik ja seletas nii mõndagi. Me waatasime teie tallisid, teie küünisid, teie loomi, suuri ja wäikseid. Ma leian see on kangesti huwitaw apparat!

Schlemminger. O ja, seda ta on küll!

Schurach. Kuidas sääl kõik üksteisega ühenduses on! Kuidas nõnda ütelda, üks teisest elab! Tumala eest, härra Schlemminger, ma usun, ma olen põllumehe eneses leidnud! See peab ju tore olema kuasa aidata, et midagi kaswab, et midagi saab!

Schlemminger. Sääl on teil õigus, harra leutnant! On küll tore! Ja siis seda rõõmu, kui õnnestab!

Schurach. Ja. Ja muidugi! Ja ma usun, ma panen üsna kindlasti kord mõõga seina pääle rippuma ja wotan selle asemel labida kätte!

Minu wanahärra peab sellest ka suurt lugu.
Ta soow oli ammugi, et minust pöllumees saaks.
Ja seda ma ka teen. Sääl kaswatakse kalu
ja loomi, sääl külitakse wilja ja – ja – ja mi –
Schlemminger. Suurepäraline! Kas näed, Ma-
thilde, leutnandi härral on andi, palju andi!
Schurach. Peab ometi ilusam olema üles ehitada
kui maha kiskuda.
Schlemminger. Tõsi, härra leutnant, tõsi! Tulge
minu juurde õppima!
Schurach. Maha tehtud! (Annab talle käe) Ma
tulen!
Podwils. Ja mina õnnistan seda ühendust!
Ehita siis sina üles, mu armas Schurach, ja mina
tulen siis oma rügemendiga ja sõtkun kõik
su lootused jälle puruks! Mina jään soldatiks!
Schurach. Loomulikult – komandandi-wäimees!
Schlemminger. Ah teie olete juba kihlatud, see
on aga ha – haruldane õnn! Ma soowin teile
kõike õnne teie abielus!
Podwils. Tänan wäga. Annan ka oma pruudile
teie õnnesoovi edasi!

Susanne [ees pah. p.]: Sellele ei pruugi ma siis minna!

Gertrud. See on aga imekena, et teil nii palju usaldust minu isa wastu on!

Schurach. Seda on mul tõesti, armuline preili.

Schlemminger. Na, minul on ka hää meel selle üle! Teie siiatulek on mul wäga armas, härra leutnant von Schurach! – Aga kuhu siis herra rittmeister ja Hedwig jääwad?

Susanne. Need ei tule, neil on tähtsamat toimetada!

Schlemminger. Kuidas nii?

Susanne. Nad on pargis ja musutawad sääl!

[Naerab suure häälega]

Schlemminger. Soso! Sa jutustad meile siin ju ilusaid lugusid!

Susanne. Sina wist ei usu? Küsi ometi nende eneste käest!

Mathilde. Olge wait, ma näen neid tulema!

8. etendus.

Endised. Rittmeister. Hedwig.

Rittmeister } tulewad juttu westes pah. p. Hedwig ritt-
Hedwig } meistri käe alt kinni hoides. Kõikide

pilgud on nende pääle sihitud].
Hedwig. Ma näen, mamma, teie olete meid vodanud! Ära ole kuri! [Suudleb teda]. Pargis oli nii ilus!
Susanne [naerab].
Hedwig. Nii õrnalt nugu tana ei hõljunud õhud weel ialgi! – [Kuna kõik waikiwad]. Eksole tõsi, härra rittmeister?
Rittmeister. Wäga õige, armuline preili, tähelepanemisewäärt hää õhk teie pargis.
Hedwig [on tahtmatalt oma ema juurest eest par. p. mõne sammu rittmeistri poole teinud, nii et nüüd sellega kõrwu keskel seisab. Teised kõik ringi nende ümber. Tälle sünnib wäikene waheaeg, kuna teised kõik nende kahe pääle keskel waatawad. Siis astub]
Mathilde [nagu kaitstes Hedwigi juurde]
Hedwig. Ja waata, missuguse ilusa ja haruldase lille rittmeister mulle noppis! [Näitab tafle üht lille].
Mathilde. Ja, seda ka ei tunne mina!
Susanne. See sääl? Mina tunnen teda! See on armupuu-õis!
Hedwig. Ah sina! – [Naljatades]. Ja niisuguse süga-

wamõttelise sõna ütles ta mulle sääl juures.
Mathilde [wabamalt]. So so – mida ütles siis härra rittmeister?
Hedwig. Kas tohin seda ütelda?
Rittmeister. Aga palun! See pidi ju ainult nali olema!
Hedwig. Õiele, – ões! – ütles ta.
Kõik [naerawad].
Rittmeister [naerab ka]. Ja, mu härrased! meie kavalleristid, me räägime nagu meil nokk on kaswanud, ja see on meile nii kaswanud, nagu me räägime.
Schlemminger. Tore, härra rittmeister, tore! – Aga nüüd palun ma kohwilauda asuda, mu härrased! Sa oled ometi nii kaugel, Mathilde?
Mathilde. Ja – ma palun, mu härrad!
[Kõik lähewad söögisalongi. Hedwig rittmeistri käekõrwal.]

9. etendus.

Susanne. Hedwig.

Susanne [haarab Hedwigi käewarrest kinni ja teretab soldati wiisi rittmeistrit, kes kumardades Hedwigi

wabaks annab. Susanne tõmbab siis Hedwigi ette-
poole. Teised ära söögiruumi. Eerriie tõmmatakse
kinni].

Hedwig. Mis sa tahad?

Susanne. Ma tal an natukene juttu westa sinuga!

Hedwig. Oota, pääle kohwi!

Susanne. Ei, ma pean seda enne teadma!

Hedwig. Noh siis, mis sa tahad?

Susanne. Ütle õige, õekene, mis sa tegid sääl
pargis rittmeistriga?

Hedwig [kohkunult]. Mina!? — Midagi! Mitte
midagi!

Susanne. Ära salga, ma nägin kõik!

Hedwig. Sa lauraoid!

Susanne. Ei, kogenusta!

Hedwig [waikib pehaselt, annab aga nii järgi]. Noh,
kui sa seda ometi juba tead — siis kuule.

Susanne. Ma kuulen! [Nad waatawad ümber ja tule-
wad siis weel rohkem ette].

Hedwig. Mõtle ainult, kui me nii jalutasime, sääl
küsis ta äkitselt, kas ta malle tohib midagi usal-
dada, ja siis ütles ta, ma olewat oma tõsise,

peene olekuga —
Susanne [pilkavalt]. Peene olek!
Hedwig. Ja muidugi, — peene olek! — Selleläbi olevat ma nii süganalt ta pääle mõjunud, nagu kunagi enne keegi daame!
Susanne. Daame! Naisterahvas imponeerib mehele, aga mitte daame!
Hedwig. Sa oled jü ainult kade! Ja et sa tead, ta ütles ka, et ta ilma minuta enam elda ei või, ja et terve ta elu rikutud oleks, kui ma tema palvetele järele ei anna.
Susanne. Ja sa andsid siis järele!
Hedwig. Ma pidin vineti!
Susanne. Aga ma mõtlen, sa ei või jü mehi sugugi sallida!
Hedwig. Vieti ja, — aga see tuli nii minu üle!
Susanne. So so! Või siis „palvetele järele andma" nimetatakse seda niiid! Teiste sõnadega, sa laskesid üht võõrast meest ennast sundida!
Hedwig. Hach — sa vastik loom! Sina aga, — sina wist mitte?!
Susanne [üllatatult]. Mina?

Hedwig. Sääl, warju taga!
Susanne. See – see on ju hoopis midagi muud. – – Mina astun ju armastuse pärast abielusse!
Hedwig. So – ja mina wist mitte?! Seda päewa, kus ta mind tundma õppis, tahab ta õnnelikuks kiita, ütles ta, ja kalendri punase märgi teha, ja see peab tal pidupäewaks olema, ja oma dragunid wabastab ta sel päewal teenistusest, ja –
Susanne. Hää küll! Sina lähed siis ka armastuse pärast mehele! Aga waata ette, et sa ka tõesti lähed!
Hedwig. Kuidas sa seda mõtled?
Susanne. Kanna selle eest hoolt, et ta sind wõtab, ja et ta seda warsti teeb, ja et ta kohe isaga selle üle räägib!
Hedwig [targalt]. Aga siidamekene, sellega pole ju sugugi kiiret!
Susanne. So? Arwad sa? Aga ma tuletan sulle ainult meelde, mis papa ja mamma Dr. Bahrenfeldi kohta ütlesiwad. Sinu rittmeistril saab ka omajagu pattusid olema. Ta ülepää

wanu suurlinna poissmehi ei tohi iisaldada. Need on kawalad. Ja iseäranis weel ohwitserid. Suudelnud on ta sind juba, nüüd kas wõtab ta sind ära, wõi ei wõta sind mitte ära! Aga tee nüüd, et ta sind wõtab, sest muidu jääd sa weel istuma!

Hedwig. Sest pole midagi! Isaga peab ta kõnelema! Ja selleks pead sina teda sundima!

Hedwig [kaheldes]. Sääl on sul õieti õigus! – Aga ei, sul ei ole õigus – seda polegi tarwis, ja kuidas wõiksin ma seda ka!

Susanne. Üsna lihtsalt! Seda tarwis ainult inimeste suhu anda. Minn lugu sääl warju taga teab ka juba terwe mõis. Friedrich pidi kõigile jutustama! – Na – kas ma pean seda toimetama? Kas ma pean teda awaldamisele sundima?

Hedwig. Ei, sellest tuleb ju ometi jälle mõni wallatus!

Susanne. See ei tee midagi! Aga siis peab ta ometi rääkima ja see on pääasi!

Hedwig [seespidi nõuus olles]. Noh, mina ei taha

sellist igatahes midagi teada!

Gertrud [söögisalongist]. Aga kuhu te siis jääte?

Tulge ometi!

Hedwig. Ja! Silmapilk! [ära salongi].

10. etendus.

Susanne. Gertrud.

Gertrud. Mis siin siis oli?

Susanne. Ta on ennast rittmeistriga salaja ära kihlanud!

Gertrud [rõõmuga]. Ah! - Seda ma ütlen kohe mammale!

Susanne. Ja, tee seda!

Gertrud. Aga mis siis nüüd sinust ja Bahrenfeldist saab?

Susanne. Väga lihtne! Me astume abielusse! Ta on ka warsti jälle siin!

Gertrud. Ja, kuidas siis nii?

Susanne. Ma laskisin ta tagasi tuua!

Gertrud. Tagasi tua!

Susanne. Ja muidugi! Kui ma ennist alla tulin ~~[illegible]~~ Friedrichi jahiwankri pukis istuwat. Ma-

mängisin siis naturaene Kurt Schlemmingeri ja käskesin Friedrichil silmapilk Dr. Bannenfeld tagasi tuua, papal olla veel midagi temaga rääkida!

Gertrud. Aga missugusesse seisukorda viid sa sellega Doktor Bannenfeldi! Ja mis peab ta siis tegema?

Susanne. Mitte enne ära minema, kui papa „jaa" on ütelnud.

Gertrud. Ja kui papa seda ei tee?

Susanne. Siis peab Fritz „Aasaaru" ära ostma ja oppositsioni tegema!

Gertrud. Na, palju õnne! [Tahab ära minna].

Susanne. Oota ometi! Kuidas sinu laod siis selle kuulutajaga seisavad?

Gertrud. Ma leian, ta on taevalik! Tal on nii ilusad silmad ja nii armas pilk, ja kui ta minuga kõneleb, siis muutub ta hääl nii puhtaks!

Susanne. Need on õiged tundemärgid! Ta armastab sind. Ja sina armastad teda ometi ka!

Gertrud. Ja väga! Kui ta ainult nii arg ei oleks!

Susanne. Kas tead mis, – saada ta õige minu juurde siia! Ma ajan selle asja joonde!
Gertrud. Kas tõesti?
Susanne. Ole kindel!
Gertrud. Ah, sa minu hää Susanne! [Kaisutus]. Me oleme ju ikka ühte hoidnud! Ja me saame ikka üksteisele hääd olema! Eks?
Susanne. Igawesti! [Suudlus, siis tõttab Gertrud minema eesriide kaudu]

11. etendus.

Susanne.

Susanne. Nii on hää! Podwils on kihlatud, rittmeister on kihlatud, ja kui nüüd Gertrud selle Schurachi saab, siis et jää minu jaoks keegi muu üle kui Bahrenfeld! Susanne, sa oled suurepäraline tüdruk!

12. etendus.

Schurach. Susanne.

Schurach. Te olete minuga rääkida soowinud, armuline preili.
Susanne [kaswatajanna toonis]. Ja, seda küll! Ma pean teile tunnistama, et mind üks asi

kaunis wõõrastab! Te tulete siia, härra leutenant, maitsete meie maja lahkust ja ajate selle juures mu õe Gertrudi pää segi.

Schurach. Aga, armuline preili —

Susanne [niisuguse käeliigutusega nagu ta ema teise waatuse teises etenduses]. Palun, härra leutnant, ma pole weel lõpul! Ja ma tahaks teid ainult paluda, wähe tagasihoidlikum olla! Minu õde on sügaw, tõsine iseloom, ja ta kannataks kindlasti oleku all, mis teile küll rohkem wäärt ei ole kui silmapilgu ajawiide!

Schurach. Aga ma kinnitan —

Susanne. Palun, härra leutnant, ma pole weel lõpul. Minu õde on wäga õrn ja pehme. Ta on üks neist waiksetest iseloomudest, kelle juures kõik sissepoole läheb. Ta on kehastatud muinasjutt! Ta on soe kui päike, ja siisgi jälle nii mahe nagu suweõhtud mõnikord. Ma tean, kui otsata ta armastada wõib, kui ta kord armastab. Ma tunnen teda, ta on kõige parem naene maailmas. Aga selle-

pärast, härra leutnant, palun ma teid ka, ennast temast eemale hoida.

Schurach. Ei, sellepärast just mitte, armuline preili!

Susanne. O süsgi, sest ta on juba teid kangesti armastama hakanud. Ja ma ei taha, et ta enesele wale lootusi teeb.

Schurach. Ja need pole ju ju sugugi walelootused! Teie teete mind oma ütelustega kõige õnnelikumaks kõikidest meestest! Mu auusõna, ka minu jaoks on ainult tema olemas, ja nii kõrgesti nagu teie ise oma õde hindate, nii kõrgeks pean ka mina teda! Ja seda ütlen ma nüüd ise temale!

Susanne [waatajate ruumi poole]. Siis on ju kõik korras!

Schurach. Teid aga tänan mina südamest! [Suudleb tal mõlemaid käsa]. Aga mis ütleb küll Teie isa selle juurde?

Susanne. Ta ei tee teile mingisuguseid raskusi!

Schurach. Jumalale tänu! Ja siis oleme me ju sugulased!

Susanne. Ja muidugi!

Schurach. Siis jääme aga ka häädeks sõpradeks, terweks eluks ajaks.

Susanne [ulatab talle käe]. Olen nõuus!

Schurach [wotab pakutud käe]. Top! — Mu armas! [Suudleb teda juukste pääle]. Mu magus, kulla, ainus Susanne! [Suudleb teda palgetele]. So! Ja kas teate ka, mis ma nüüd teen?

Susanne. Ei.

Schurach. Nüüd lähen ma ja kihlan ennast teie õega ära! [Läheb toa seegawusesse, jääb aga trepiastmete juures portiere eis seisma ja waatab weel kord mühr Susanne poole].

Susanne [seisab silmapilgu kohmetult, siis] Ja seda nimetas Gertrud „araks"! — Na ja, tüdrukud ei mõista meestest midagi!

Schurach [on tagasi tulnud]. Weel kord pean ma teid tänama ja teile ütlema, et te igal ajal ja igal juhtumisel minu pääle wõite loota!

Susanne. Tänan! — Wõimalik, et ma õige pea teie abi tarwitan!

Schurach. See rõõmustaks mind armuline preili,

kui teie mind meeles peate! [Suudleb jällegi ta käsa].

[Sääl liikatakse eesriided kõrvale, Schlemminger waatab päält rahul olles naeratades. Tuleb alla salongi. Teised tema järel.]

13. etendus.

Endised. Schlemminger. Mathilde. Hedwig. Gertrud. Podwils. Damrad.

Schlemminger. Ärge laske ennast segada, härra leutnant, kohwist olete müüd ometi ilma jäänud. Kuid, kes põllumeheks tahab raada, see peab ka ükskord kohwist ilma jääda wõima. Wõi oli see mokka, Mathilde?

Mathilde. Ja, see oli mokka!

Schlemminger. Minu juures saab nimelt kõigest kõige paremat kohwi, kõige paremat sekti, kõige paremat kawiari, kõige paremat nerewähke, kõige paremad austrid! [Ta läheb kirjutuslaua juurde ja wõtab likorid ja sigarid wälja]

Aga ka kõige paremat metsist, kõige paremat wilja, ja selle eest jälle kõige paremat hinda ja lõpuks [enese pilkega] kõige jämedamaid kar-

tulid! [Naerab rahul alles]. Sellega pole aga Schlemmingeri maja häad küljid kõik weel otsas. Siinon ka kõige peenemad likörid ja kõige paremad wäljamaa sigarid! [Ulatas sigarid ringi]. Aga mispärast pean siis mina sigarid pakkuma? Kus siis Friedrich on?

Mathilde [akna juures]. Ta sõidab praegu hoowi sisse, ja jahiwankris istub Dr. Bahrenfeld!

Schlemminger. Bah – [laseb sigarikasti kukkuda]. Et sind – [istub].

Rittmeister. Aga mis teil siis on, mu auustatud härra Schlemminger?

Podwils
Schurach } [tõstawad sigarikasti üles].

Schlemminger. Tänan, härra rittmeister! Jooksja, nagu rahwasuu seda nimetab! – Wõi siis mu armas sõber ja ametiwend Bahrenfeld on jälle siin! – Ma ütlesin ometi Friedrichile, et ma kaasa tahan sõita!

Susanne. Ja mina ütlesin Friedrichile, et sa ei wõi ja et ta üksi peab sõitma ja Dr. Barenfeldi tagasi tooma.

Schlemminger. So so! Wõi siis sina, mu kulla laps!

Susanne [lahkelt]. Ja, papa, mina!

Schlemminger. O, sa ingel, sina! Aga see ei aita sul ühtegi. Mine aga tema juurde ja hoolitse selle eest, et ta jälle ümber pöörab, mina pole enam mingisuguseks läbirääkimiseks saadawal.

Susanne. Hää küll! Ma lähen tema juurde! Sinule aga, papa, sinule teen ma wäikse etteastuere, kui sa järele ei anna! Teised on ju ka kihlatud, Hedwig härra rittmeistriga ja Gertrud härra härra lutnant v. Schurachiga. Sina sellest weel küll ei tea, aga see on nii, ja mina pean jälle tühjade kätega jääma! [Ära pah. poole].

14. etendus.

Endised ilma Susanneta.

Schlemminger [on rõõmus, teeb aga imestanud näo]. Aga mu härrad, ma kuulen sääl uudised mis uudised!

Rittmeister. Tõepoolest, härra Schlemminger, ma ei wõi salata, et ma –

Schurach [teeb omalt poolt nõuus olewa liigutuse].

Ka mina — —

Schlemminger. Noh, mu härrad, pean tunnistama, et kaunis kohmetanud olen — igatahes aga — küre otsus mehe juures on mul alati sümpatlik olnud — iseäranis ratsameeste juures. Ma olen ise ka niisama-sugune ja sellepärast on mul ka arusaamist — julgest pääletormamisest — seda pead sa ju ka weel teadma, Mathilde!

Mathilde [naerab]. Ja, ja, ma mäletan weel!

Schlemminger. Nii siis, mu härrad, mõtelge weel kord järele, mis te sääl teinud olete, ja kui te siis oma otsuste juurde jääte, kui te endid siis ikka weel eluaegsesse orjapõlwe kukkuitada tahate, siis — e — olen ma muidugi walmis, Teie asjale tarwisminewa lahkusega wastu tulema.

[Rõõmus nõuusolek]. Aga kui ma nüüd ainult sellest Doktor Bahrenfeldist lahti saaksin! See mees on mul kui luupainaja hinge pääl. Ja kuhu ainult Susanne jääb! — chul on ikka natukene õudne, kui ma ei tea, kus ta jälle on. Ei tea ju, kas ta mitte wast parajasti mõnda

mit maawärisemist ette ei walmista!
[Akki kuuldub klawerimängu „Kornewilla kelladest" üks waltser. Kroonlühter wangub waltseri takti järele.]
Schlemminger [kuulatab üks minut]. Ahaa, läheb ju lahti! — Aga mis selle kroonlühtriga on?
[Waatab lakke]. Sääl ülewal tantsitakse ju!
[Koik waatawad lakke]
Friedrich [kes wahepääl par. p. on sisse tulnud]. Ja, sääl tantsitakse. Ma usun, Susanne preili pühitseb kihlust!
Schlemminger. Mis? Mine ülesse, nad jätku järele, ja tulgu kohe alla!
Friedrich [rutuliselt ära pah. p.]
Rittmeister [lõbustatult]. Sääl on ju laulu ka!
Mathilde. See on ju päris aastalaat! [Kuulaksu Meyerit laulwat. Ta laulab klaweri juurde waltserit „Kornewille kelladest". Kroonlühter rappub nagu ennegi]
Meijer [laulab]:

Mul iga majal
Ja iga rajal
Ja igal majal
Arm oli ees. j. n. e.

Schlemminger [kuna Meyer laulab]. Kes sääl siis laulab? See on ju Meyer! Issand mu arm, Meyer laulab!

Meyer [laulab ja mängib ülewal rahulikult edasi].

Schlemminger [hüüab ülesse]. Kas see lärmitsemine sääl ülewal juba kord ei lõpe?! [Ta tahab millegi asjaga wastu lage koputada, aga ei ulata. Wihaselt]. Need lõbutsewad ju suureparaliselt! [Hüüab ülesse]. Härra Meyer, jätke ometi järele! — — Mis sellel Meyeril siis õige päha on tulnud, teda ei ole ju enam ära tunda! [Muusika ülewal waikib]. Na wiimaks ometi! Mis te ütlete selle kohta, härra rittmeister?

Rittmeister. Mul on kangesti lõbus tuju!

[On märku andnud, mis pääle waltser waikib, mida puhkpillidel mängiti]

Schlemminger. Siis on teil tõepoolest õnnelik loomus!

15. etendus.

Endised. Susanne, siis Bahrenfeld ja Meyer. Kõige wiimaks Friedrich.

Susanne [pah. p. üliröömus]. Papa, sa soowiwat

minuga rääkida?

Schlemminger. Ja.

Susanne. Palun!

Schlemminger. Mis sääl ilmal siis jälle lahti oli?

Susanne. Meil tantsisime ainult naturene!

Schlemminger. So so! Ainult naturene!
Las trampisid sa mul praaegu sisse! Ja mis sul sääl siis tantsida on?

Susanne. Ah, härra Doktor Bahrenfeld —

Schlemminger. Bahrenfeld? — Ja, kas see siis ikka veel siin on?

Susanne. Ja! Ja kui hääs tujus ta on — ta on nii häid äri teinud!

Schlemminger. So so! — Hääs tujus — hää äri —
Bahrenfeld [kes parajasti sisse astub]. Ja muidugi, härra Schlemminger! Ennist kui ma teel varesalisse olin, tuli mul meelde, et mul veel midagi siin toimetada on jäänud. Ma pöörasin ümber, teie jahimaner tuli mulle vastu, et mind teie juurde tagasi tuua.

Schlemminger. Ah, see oli ju eksitus!

Bahrenfeld. Seda mõtlesin mina ka! Sellepärast ei otsinud ma ka mitte teid üles, waid härra Meyeri. Härra Meyeri juurde oli mul minnelt äriasja, millega ma nüüd walmis olen, ja nüüd tulen ma siis teie juurde, härra Schlemminger, et teile ennast päriminehena esitleda!

Schlemminger. Päriminehena?

Bahrenfeld. Ja muidugi! Ma astsin Aasaaru ära!

Schlemminger [laugeb tooli pääle]. Teie?

Bahrenfeld. Ja muidugi, mina!

Schlemminger. Ja nii kaubad kaas olid, siis te wist lantsisitegi?

Bahrenfeld. Rõõmu pärast!

Meyer. Ja laulsimegi rõõmu pärast!

Schlemminger. Aga armas Meyer, kuidas tulete te ainult selle pääle, seesugust kaupa teha?

Meyer. Aga, härra Schlemminger, kuidas siis mitte; härra Doktor on ju teie wäimees!

Schlemminger. Ei, seda ei ole ta mitte!

Meyer. Aga teie tütar —

Schlemminger. Ah, minu tütar, mis teab nüüd minu tütar!

Meyer. Na, ma mõtlen, ta peaks ometi teadma, kellega ta ennast on ära kihlanud!

Schlemminger. Meyerikene, Meyerikene, mis olete te nüüd jälle teinud?

Meyer. Mis ma olen teinud. Härra Doktor maksab 25.000 marka, teie ei tahtnud anda kahtkümmendgi!

Schlemminger. Selle kauba peate katki jätma.

Meyer. Wõimata! Ta on kindläks tehtud: käega ja sõnaga ja ma sain juba 1000 marka käsirahagi!

Schlemminger. Üks kõik, te peate selle lepingu pooleli jätma!

Meyer. Härra Schlemminger, mis te arwate minust? Siegfried Meyer on peenikene inimene, tema ei tee seda!

Schlemminger. So! Aga minu majas karjuda, seda te wõite!

Meyer. O palun, härra Schlemminger! Ma olen lauluseltsis kõige korgem tenor, ja sellepärast olen ma uhke selle pääle ja ma ei lase endale mitte —

Schlemminger (ohates). Na ja, ma tean ju, ma tean, te olete peenikene mees, ja olete peenikene tenor! Hää küll! (Bahrenfeldi poole, ta toon muutub teiseks). Aga teie, mu armas ja auustatud härra Doktor Bahrenfeld, mis tahate teie ainult selle Aasaoruga pääle hakata?

Bahrenfeld. Hakkan sääl talitama, niisamuti nagu Aasaoru endine peremeesgi!

Schlemminger. So so! Wõi niisamuti nagu Aasaoru endine peremees! See tähendab siis —

Bahrenfeld. Et teid talwel niigi päewas wihastatakse ja suwel Aasaorus. Sääl püütaks kalu ja käiaks jahi pääl ja nii —

Susanne. Tamuidugi, ja mina ütlesingi härra Doktor Bahrenfeldile, et ta sedawiisi peab tegema!

Schlemminger. Ah sa hää laps! — Mathilde, sa oled mulle sääl ju päris ingli kinkinud!

Mathilde. Kurt, ma tahan sulle õige midagi ütelda, ära enam wastu puikle, waid anna ta temale!

Rittmeister. Kui ma üht sõna enesele lubada

Tahtsin, härra Schlemminger, ma usun, teie võidaks härra Doktor Bahrenfeldiga oma perekonda ühe tervõimsa inimese.

Schlemminger [markeerib liigutust]. Ma usun, härra riitmeister, te ei eksi vist mitte. Ja mia peam tunnistama, et ma nüüd siiski liigutatud olen selle kaugekaalsuse üle, millega teie, härra Doktori, oma armastuse eest võitlete! Näib tõepoolest eht armastus, mõnda nimetatud suur armastus olevat, ja nagu öeldud, ma olen liigutatud, väga liigutatud, ja siis ei taha ma oma „ja"-sõnaga ka kauem enam viivitada!

Bahrenfeld. See on teist väga lahke, härra Schlemminger, kuid ma ei või enam oma kosimise juurde jääda.

Schlemminger. Mitte?

Bahrenfeld. Ei!

Susanne [nuuksub valjusti pah. p. laua juures].

Schlemminger. See on ju kena! Nüüd kus Aasaorg teie käes on, ei taha te mu tütart enam! — Kas teate, mis te olete? Üks — üks iseloom olete teie!

Bahrenfeld. Härra Schlemminger, te olete mind oma kolmekordse tagasilükkamisega nüwörd haawanud, et olukord enam ei luba –

Schlemminger. Ah mis! Missugust olukorda tahate te siis öieti? [Susannele]. No jäta järele oma hulumisega!

Mathilde. Ei, ta ei pruugi järele jätta! Nuta edasi, mu laps! Ainult silmapisar toob meile naestele troosti!

Susanne [hulub waljumini kui enne]

Schlemminger. Oo – seda oled sa jälle kord ilusti ütelnud! Ja seda kõik olete teie teinud, härra Doktor!

Bahrenfeld. Mina?

Schlemminger. Jamuidugi teie! Aga nüüd küsin ma teie käest, kas te wõite seda tõesti päält waadata? – Nimetate teie seda ligimesearmastuseks? [Meyerile]. Kas see on kristlikult toimetatud? Oo – wabandage, härra Meyer!

Bahrenfeld. Aga mis ma siis pean tegema?

Schlemminger. Te olete mu tütart suudelnud, te

olete teda kompromitteerinud ja nüüd nõnan ma —

Mathilde. Te mäletate wast weel seda wäikest lugu sääl warju taga!

Hedwig. Ka mina olin tunnistaja —

Mathilde. Siis mitu korda koguni!

Schlemminger. Mis? Mitu korda? Seda ei wõi lihtsalt ära mõtelda!

Rittmeister. Mina teañ sellest ka juba. Mulle jutustas preili Hedwig.

Gertrud. Ja mulle mamma.

Schurach. Ja mulle preili Gertrud.

Podwils. Ja mulle seltsiwend v. Schurach!

Meyer. Ja mulle ütles seda ennist Friedrich, kui ta oma ülespidamise pärast ennast wabandas!

Schlemminger. Aga see on ju kole!

Meyer. Ja terwe mõisa pere teab seda ka!

Schlemminger. Wõi siis juba laia awalikkusesse on see sõnum tunginud!

Rittmeister. Siis te küll teisiti ei saa kui —

Susanne [on wahepääl ringi waadanud kuidas lood seisawad ja hulub siis edasi].

Schlemminger. Ja mis ütlete te nüüd, härra Doktor?

Bahrenfeld. Et te kõike seda juba ennegi teadsite, wõi motelda wõisite, ja mind sellegipärast tagasi lükkasite! Suudlemisest ju naesed ei surra, arwasite te ennist, kui Aasaorg weel minu käes ei olnud!

Ritmeister. Siis küll, härra Schlemminger, olete te omad õigused kaotanud!

Susanne [nauksub waljusti.]

Mathilde. O Kurt, Kurt, sa oled kunstnik!

Schlemminger No hää siis küll! Hää küll! Mina olen jälle kord patuoinas, mina olen rongaisa, mina olen ülepää kõige alatuste kehastus. [Waatab murelikult Susanne poole] Ma hakkan õige paluma. Ja siis palun mina teid, tehke mulle seda ainust meelehääd, harra Doktor, ja wõtke see tüdruk naeseks! Te näete ju, et ta haigeks jääb, kui te teda ei wõta!

Bahrenfeld. Noh – et te 'nd nii ilusti palute, härra Schlemminger, siis tahan teile seda meelehääd teha. [Astub Susanne juurde].

Susanne, tõuse üles, mu süda, kõik on korras!
Susanne [tõuseb üles ja suudleb oma isa].
Linskord ometi.
Schlemminger. Na eit, oled sa nüüd rahul?
Mathilde [liiludalt]. Ja!
Schlemminger. Jumal tänatud! - Aga nüüd
tule õige siia, mu südamelaps, ja ütle mulle,
mis see siis oli ennist? Ma pole veel ialgi sind
nii nutma näinud!
Susanne. Ah papa, see palnud ju ka mitte eht!
Kõik [naeravad].
Schlemminger. Mis? Siis olen ma sulle liimi
päälе läinud?
Susanne. Ja!
Bahrenfeld. Ja mulle olete ka liimi päälе lai-
nud! Ma ei ole nimelt sugugi enam riigi-
päeva-saadik! Ma panin enne kui teie jurde
reisisin, põhjustel, mida teile pärast ära sele-
tan, oma ameti riigipäevas - maha.
Schlemminger [kohmetanud]. Kuidas?!
Bahrenfeld. Ja ma ei tulnud ka sugugi selle
jaoks siia, et teie jures põllumehe viletsust nurida,

waid et ennast teie tütrega ära kihlata!
Schlemminger. Siis jootsin ma teid asjata oma hapu piimaga.
Bahrenfeld. Ja, muidugi! Ja Aasaorg ei ole ka enam sugugi minu oma, ma kinkisin ta oma Susannele.
Susanne. Ja mina käskisin härra Meyerit teda ära müüa!
Schlemminger. Siis wõin ma ta omale saada?
Meyer. Ja! Aga nüüd maksab ta 30.000 marka.
Schlemminger. Noh — Jumal õnnistagu teie isu! Ja seda olete teie kahekesi wälja mõtelnud?
Susanne. Ja muidugi, papa!
Bahrenfeld. Ja muidugi — papa!
Schlemminger. Na, ma näen sellest wähemalt, et te kokku sünnite! — [Bahrenfeldile]. Nii siis, saage õnnelikuks temaga; ma olen rõõmus, et ta 'st lahti saan! [Hüüab waljusti]. Friedrich! Sekti! — Kihlusesekti! — Prantsuse sekti! —

Ja nüüd wöid sa ka Persia waiba jälle tagasi tua! [Bahrenfeldile]. Nimelt selle pollumeeste wiletsusega polegi asi sugugi nii hull!

Bahrenfeld. No wot!

[Eesriie.]